



Tredjepartsägande inom den europeiska fotbollen

Om FIFA:s reglering och EU-rätten

Amir Hajdarevic

Innehållsförteckning

Förkortningar	4
1 Introduktion.....	5
1.1 Syfte.....	6
1.1.1 Avgränsningar	6
2 Metod, material och teori	6
2.1 Proportionalitetsteori	9
3 TPO och FIFA	10
3.1 Tredjepartsägande inom fotbollen och TPO-avtal.....	10
3.1.1 Olika varianter av TPO-avtal.....	11
3.1.2 Varför tredjepartsägande?.....	12
3.2 FIFA och regleringen av TPO-avtal	13
4 FIFA:s regler i förhållande till EU-rätten.....	17
4.1 EU-rättens förhållande till fotboll.....	17
4.2 Fri rörlighet för kapital	18
4.2.1 Direkt effekt.....	19
4.2.2 Utgör TPO-avtal investeringar i FEUF:s bemärkelse?.....	21
4.2.3 Totalt förbud som hinder mot fri rörlighet för kapital.....	22
4.2.4 Rättfärdigande av hinder för den fria rörligheten för kapital	23
4.3 Konkurrensreglerna	24
4.3.1 Konkurrenspåverkande åtgärder.....	24
4.3.2 Rättfärdigande av konkurrenspåverkande åtgärder	27
4.3.3 Missbruk av dominerande ställning.....	28
5 Syftena bakom TPO-förbudet.....	31
5.1 Moralargumentet.....	31
5.2 Argumentet om tredje parts inflytande över spelare och klubb.....	32
5.3 Argumentet om att pengar försvinner ur fotbollen	34
5.4 Argumentet om ekonomisk stabilitet och jämnt spelfält	35
5.5 Argumentet om en ökad spelaromsättning	36
5.6 Argumentet om en harmoniserad transfermarknad	38
6 Diskussion	38

Käll- och litteraturförteckning.....	43
EU-rättslig dokumentation	43
Rättspraxis.....	43
Litteratur.....	46
Övriga källor	49

Förkortningar

AFC	Asian Football Confederation
Art	Artikel
CAF	Confederation of African Football
CAS	Court of Arbitration for Sports
CONMEBOL	Confederación Sudamericana de Fútbol
CONCACAF	The Confederation of North, Central America and Caribbean Association Football
EU	Europeiska Unionen
FEU	Fördraget om Europeiska unionen
FEUF	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
FIFA	Fédération Internationale de Football Association
NGO	Non-governmental organization (Icke-statlig organization)
OFC	Oceania Football Confederation
RSTP	Regulations on the Status and Transfer of Players
SvFF	Svenska Fotbollsförbundet
TMS	Transfer matching system
TPO	Third-party ownership (Tredjepartsägande)
UEFA	Union of European Football Associations

1 Introduktion

Den professionella fotbollen är uppbyggd av fotbollsspelare, klubbar, nationella och internationella förbund. Fotbollsspelarna spelar för fotbollsklubbarna. Klubbarna är medlemmar i det nationella fotbollsförbundet där de är verksamma. Exempelvis är fotbollsklubbar i Sverige medlemmar i SvFF (Svenska fotbollsförbundet). SvFF är i sin tur medlemmar i FIFA (Fédération Internationale de Football Association). FIFA står högst upp i pyramiden och är den organisation som reglerar den professionella fotbollen.¹

Fotboll idag är en mångmiljardindustri och bara under 2016 omsattes 4,2 miljarder euro av fotbollsklubbar vid köp av fotbollsspelare.² Vanligtvis går det till så att en klubb köper en spelare av en annan klubb för en viss summa och detta är känt som en transfer eller en övergång.³ Emellertid förekommer det fall där en investerande tredje part (det kan t.ex. vara en fond, ett företag eller en person) vill betala en klubb för att få ta del av den övergångssumma som klubben kan komma att erhålla för en viss spelare i framtiden.⁴ Detta är vad som kallas för tredjepartsäggande, mer känt under sitt engelska namn TPO (third-party ownership). Klubbar sluter ofta TPO-avtal för att få in pengar till klubben utan att behöva sälja den spelaren och det är vanligast förekommande i Sydamerika.⁵ FIFA införde ett förbud mot TPO som trädde i kraft under 2015.⁶ Förbudet är ett totalt förbud mot TPO och det gäller alla medlemsländer i FIFA, däribland alla länder i EU (Europeiska Unionen).

Nationella domstolar och myndigheter i medlemsländerna i EU tillämpar EU-rätten och EU-domstolens praxis och tolkningar är att betrakta som bindande för nationella domare i EU:s medlemsstater.⁷ Fotbollsspelare, och fotbollsklubbar i EU har både rättigheter och skyldigheter till följd av EU-rätten. De är samtidigt också skyldiga att följa FIFA:s regler och de måste således rätta sig efter TPO-förbudet. Det föreligger just nu en situation där det inte är säkert att FIFA:s nya förbud mot TPO är förenligt med EU-rätten. I denna uppsats analyseras TPO-förbudets förenlighet med EU-rätten, de skäl som motiverar TPO-förbudet och slutligen diskuteras en alternativ reglering av TPO-förhållanden.

¹ Se kapitel 3.2 för en utförlig genomgång av FIFA och regleringen av TPO.

² Besson, Poli och Ravenel, 2016, s. 1.

³ The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, 2013, s. 15; Nationalencyklopedin, transfer.

⁴ Project TPO, 2013, s.11.

⁵ The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, 2013, s. 64.

⁶ FIFA Circular no. 1464.

⁷ Bernitz, Heuman, Leijonhufvud, Seipel, Warnling-Nerep och Vogel, 2008, s. 69.

1.1 Syfte

Syftet med denna uppsats är:

- att presentera FIFA:s TPO-förbud och de syften som föranlett det
- att analysera TPO-förbudets förenlighet med den fria rörligheten för kapital i artikel 63 FEUF (Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt), förbudet mot konkurrenspåverkande åtgärder enligt artikel 101 FEUF samt förbudet mot missbruk av dominerande ställning i artikel 102 FEUF
- att diskutera en alternativ reglering av TPO

1.1.1 Avgränsningar

Uppsatsen kommer enbart att behandla de tre EU-rättsliga områden som aktualiseras av TPO-förbudet, nämligen

- fri rörlighet för kapital
- konkurrensbegränsning
- missbruk av dominerande ställning

Dessa tre EU-rättsliga områden kommer inte att utvecklas bortom det nödvändiga för uppsatsen. Detta för att skapa en tydlighet i uppsatsen och för att inte sväva för långt ifrån fokuset på TPO-förbudet.

2 Metod, material och teori

Uppsatsen kommer till stor del att fokusera på EU-rätten, ett autonomt rättssystem med sin egen hierarki av rättskällor.⁸ EU bygger på två primära rättskällor som utgör basen för själva samarbetet och de har samma rättsliga värde, FEU (Fördraget om Europeiska Unionen) och FEUF.⁹ Fokus kommer främst att ligga vid artiklarna 63, 101 och 102 i FEUF då de är mest relevanta för uppsatsens syfte.

För att förstå hur primärrätten skall tillämpas kommer proportionalitetsprincipen att studeras. Den finns stadgad i art 5.4 FEU och enligt principen ska unionens åtgärder inte gå utöver vad som är nödvändigt.¹⁰ Proportionalitetsprincipen har fått stor betydelse i EU-domstolens domar och den genomsyrar hela EU-rätten i egenskap av en av dess grundläggande principer.¹¹ EU-

⁸ Reichel, 2014, s. 109.

⁹ Reichel, 2014, s. 109.

¹⁰ Artikel 5.4 FEU.

¹¹ Mål C-101/08, Audiolux, p. 63.

domstolen använder ofta principer både när de skapar rätten och när de besvarar olika juridiska frågeställningar.¹² En princip kan fylla ut hål i EU-rätten där det behövs och även utgöra en grund mot vilken sekundärlagstiftning kan prövas.¹³ Att fokus ligger vid proportionalitetsprincipen följer av att frågan om TPO-förbudets proportionalitet i förhållande till dess syfte är av stor vikt för bedömningen av dess förenlighet med EU-rätten.

För att vidare förstå fördragen och artiklarna som utgör EU-rätten kommer rättspraxis att studeras, främst från EU-domstolen då den har exklusiv rätt att tolka artiklarna i fördraget.¹⁴ Praxis från Tribunalen kommer att studeras i liten utsträckning. Detta då Tribunalens domar förvisso är en god rättskälla men de står ändå lägre i den rättsliga hierarkin än EU-domstolens.¹⁵ Den rättspraxis som skapas av EU-domstolen blir därmed den hierarkiskt starkaste praxisen. Det gör att EU-domstolens praxis är den lämpligaste att studera för att förstå innebörden av artiklarna och fördragen (i den mån praxis existerar i frågan). Fördragen kan ses som ramen för EU-rätten och EU-domstolen är dess tolkare som styr åt vilket håll EU-rätten utvecklas.¹⁶

Inom EU finns också sekundärrätt. Sekundärrätten som står hierarkiskt under primärrätten, utgörs av rättsakter som EU:s institutioner utfärdar och delas in i två kategorier, bindande rättsakter (t.ex. direktiv, förordningar) och icke-bindande rättsakter (t.ex. rekommendationer och yttranden).¹⁷ Direktiv är bindande rättsakter och kommer att studeras för att presentera hur den fria rörligheten för kapital har utvecklats i EU, speciellt direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget. I det direktivet med bilagor redogörs utförligt för den fria rörligheten för kapital och dess innebörd. Mot bakgrund av att det är en bindande rättsakt är detta direktiv med dess bilagor därmed en väldigt lämplig källa för att studera den fria rörligheten för kapital.

Icke-bindande rättsakter som kommer att studeras är riktlinjer för konkurrensrättens område från kommissionen. De har en vägledande funktion och visar hur kommissionen går tillväga samt vilka kriterier de grundar sina konkurrensrättsliga bedömningar på.¹⁸ Som komplement

¹² Koopmans, 2000, s. 51.

¹³ Reichel, 2014, s. 126.

¹⁴ Förenade målen 31/86 och 35/86, LAISA, p. 18; art. 19 FEU.

¹⁵ Hettne och Otken Eriksson, 2011, s.56.

¹⁶ Reichel, 2014, s. 122.

¹⁷ Artikel 288 FEUF. Se även Hettne och Otken Eriksson, 2011, s. 42.

¹⁸ Jones och Sufrin, 2014, s. 269; Hettne och Otken Eriksson, 2011, s. 48.

till praxis kommer de att studeras för att utreda hur konkurrenspåverkan och missbruk av dominerande ställning bedöms inom EU-rätten. Riktlinjerna är lämpliga att studera för att förstå vad som ligger till grund för den bedömning som EU-domstolen gör i praktiken.

Kommissionens Vitbok om idrott (White Paper on Sport) med tillhörande dokument kommer att studeras för att undersöka EU:s syn på idrottens ekonomiska aspekter och idrottens organisation i Europa. Vitböcker är en sorts förberedande akter som innehåller utredande material och förslag från kommissionen inom ett visst område.¹⁹ Det är inte bindande rättskällor även om de på senare tid ansetts vara av större vikt.²⁰ Även om den inte är bindande kommer den att studeras för att visa idrottens roll i Europa idag och komplettera andra källor vid presentationen av hur idrotten förhåller sig till EU-rätten.

Doktrin har inom EU-rätten inte samma starka rättskällestatus som den har inom svensk rätt.²¹ Doktrin som berör EU-rätten har därmed studerats för att ytterligare komplettera de ovan nämnda rättskällorna och uppnå en högre nivå av kunskap på området. Doktrinen omskriver ofta praxis och fördragstext och förklarar på ett pedagogiskt sätt hur de hör ihop, därmed är det lämpligt att studera doktrinen då en utförlig helhetsbild av EU-rätten skall presenteras.

Litteratur som berör TPO, fotboll och FIFA bestående av artiklar, forskningsrapporter och böcker kommer att studeras för att korrekt kunna presentera de rådande förhållandena för TPO på marknaden idag. Denna litteratur kommer även att användas som referens för att legitimera, skänka kredibilitet åt och underbygga analytiska åsikter rörande TPO. TPO har varit ett oreglerat fenomen på fotbollsmarknaden och ingen rättslig källa finns därför att studera, således finns heller ingen hierarki bland källorna. Den information som finns är de artiklar, studier och böcker som har skrivits om TPO därför är det motiverat att studera dessa för att förstå TPO.

Domar från CAS (Court of Arbitration for Sports) kommer studeras i den mån sådana finns att tillgå. Det är den idrottsliga skiljedomstolen som hanterar alla dispyter som uppstår kring FIFA:s regler och vars beslut alla FIFA-medlemmar är skyldiga att följa.²² Då det är den

¹⁹ Hettne och Otken Eriksson, 2011, s. 113.

²⁰ Reichel, 2014, s. 127.

²¹ Hettne och Otken Eriksson, 2011, s. 121.

²² FIFA Statutes, April 2016 edition, art 14.1.a.

högsta domstolen som finns för världens fotbollsklubbar och förbund för frågor relaterade till FIFA:s regler så är dess domar den hierarkiskt högsta rättskällan som finns i sådana frågor. Dess domar kommer studeras i den mån de berör frågor som aktualiseras vid TPO.

För att presentera FIFA:s organisation, funktionssätt och TPO-förbudet kommer FIFA:s egna officiella publikationer som finns i digital form på nätet att användas. Där ingår organisationens statut. FIFA:s statut utgör ”konstitutionen” för organisationen och är därmed den källa som står högst i dess hierarki.²³ Det är den lämpligaste källan att hänvisa till vid en presentation av FIFA:s funktionssätt och uppbyggnad. FIFA:s TPO-förbud står stadgat i deras regelbok för transfers, RSTP (Regulations on the Status and Transfer of Players). Det är därmed den lämpligaste källan att studera vid en presentation av TPO-förbudet.

För presentation av grundläggande fakta på olika områden kommer informativa hemsidor såsom NE (Nationalencyklopedin), EU:s officiella hemsida Europa.eu, FIFA.com och SvFF:s hemsida att studeras. NE kommer främst att användas som källa för definitioner av grundläggande ord och begrepp medan Europa.eu kommer att studeras vid presentation av grundläggande element av EU såsom vilka länder som är medlemmar. FIFA:s egna hemsida kommer att studeras för att presentera t.ex. de associationer som är medlemmar i FIFA idag, det är också där samtliga offentliga dokument från FIFA funnits publicerade. Det är legitima sidor med hög kredibilitet som är väldigt lättillgängliga. Det gör dem till lämpliga källor för den sortens grundläggande uppgifter.

En stor del av källorna är på engelska och vid översättningsarbete finns det en risk för att vissa semantiska skillnader uppstår som leder till sämre precision i formuleringen.²⁴ I och med att uppsatsen är skriven på svenska förekommer det ett översättnings- och tolkningsmoment vid användande av engelska källor. De har tolkats efter bästa och mest objektiva förmåga.

2.1 Proportionalitetsteori

Inom EU-rätten finns en generell proportionalitetsprincip.²⁵ När proportionaliteten av en åtgärd bedöms av EU-domstolen görs det i tre steg. Först bedöms lämpligheten,

²³ All About FIFA, 2012, s. 6.

²⁴ Bernitz och Kjellgren, 2014, s. 61ff.

²⁵ Harbo, 2010, s. 159.

nödvändigheten och slutligen proportionaliteten.²⁶ Lämplighetsbedömningen fokuserar på om åtgärden är lämplig för att uppnå det syfte som motiverar den.²⁷ Om en åtgärd anses vara lämplig är nästa steg att bedöma nödvändigheten. Fokus ligger på om åtgärden är för långtgående och om åtgärdens ändamål kan uppnås med en mindre ingripande åtgärd, om så är fallet bör den mindre ingripande varianten tillämpas.²⁸ Det tredje steget handlar om att bedöma proportionaliteten av en åtgärd *stricto sensu*²⁹, en åtgärd som är lämplig och nödvändig kan ändå vara oproportionerlig i detta skede om den innebär en för stor börda på individen. Generellt sett kan sägas att det görs en helhetsbedömning av EU-domstolen.³⁰ Vid proportionalitetsbedömningar av en åtgärd kommer i denna uppsats denna metod för att pröva proportionalitet att användas.

3 TPO och FIFA

Detta kapitel kommer att presentera TPO, hur det ser ut i praktiken och varför det förekommer. Sedan kommer FIFA:s organisation och det nya förbudet mot TPO att presenteras.

3.1 Tredjepartsägande inom fotbollen och TPO-avtal

Professionella fotbollsspelare spelar idag för den klubb som de har kontrakt med. När en klubb vill köpa en spelare som har ett kontrakt med en annan klubb erbjuds den ägande klubben en ersättning för att få värva spelaren (övergångssumma) och om spelaren väljer att byta klubb genomförs det en transfer.³¹ Så ser det i alla fall ut om spelaren inte är föremål för ett TPO-avtal. Om spelaren är föremål för ett TPO-avtal får den ägande klubben inte hela övergångssumman utan en tredje part (eller flera tredje parter) får en andel av övergångssumman.

Professor Johan Lindholm beskriver TPO inom fotboll som att en tredje part betalar ett belopp till en klubb och i gengäld får den tredje parten en andel av en framtida övergångssumma om spelaren byter klubb, det heter att den tredje parten förvärvar en andel av spelarens

²⁶ Harbo, 2010, s. 165.

²⁷ Harbo, 2010, s. 165.

²⁸ Tridimas, 2006, s. 100.

²⁹ I strikt bemärkelse.

³⁰ Bernitz och Kjellgren, 2014, s. 158. Se även mål C-157/94, p. 58.

³¹ Nationalencyklopedin, transfer.

ekonomiska rättigheter.³² När en tredje part på detta sätt förvärvat en andel av en spelares ekonomiska rättigheter är spelaren föremål för ett TPO-avtal.

Då tredje parten anskaffar en del av den spelarens ekonomiska rättigheter blir konsekvensen att klubben inte äger 100% av den berörda spelarens ekonomiska rättigheter längre och därmed inte heller är berättigade till 100% av den framtida övergångssumman. Istället fördelas övergångssumman mellan klubben och de tredje parter som har rätt till ersättningen beroende på hur stor andel respektive part äger. Om en klubb exempelvis äger 50% av spelarens ekonomiska rättigheter och 50% tillfaller en investerare så får klubben behålla 50% av en framtida övergångssumma och investeraren får resterande 50%. Det är ett system där klubbar ingår avtal med tredje part som strikt rör en spelares ekonomiska rättigheter och inte påverkar spelarens anställningsförhållande.³³ Spelaren fortsätter att spela för klubben som kontrakterat denne. TPO-avtal är vanliga i Sydamerika och har på senare tid blivit vanligare i Europa.³⁴

3.1.1 Olika varianter av TPO-avtal

Nedan presenteras de tre vanligaste varianterna av TPO-avtal som förekommer idag för att visa i vilka situationer och utformningar TPO-avtal oftast förekommer.³⁵

Financing TPO – Denna typ av TPO-avtal förekommer när en klubb behöver få in pengar för att hantera driftkostnader och löpande utgifter. Klubben sluter avtal med en tredje part där klubben erhåller en kredit mot att tredje part får en andel av de ekonomiska rättigheterna för en eller flera av klubbens spelare. Denna variant är gynnsam för klubbar som direkt behöver öka sin förmåga att hantera löpande utgifter. Vanligtvis gäller avtalet för varje enskild spelares kontraktperiod hos klubben.

Investment TPO – När en klubb är intresserad av att värva en spelare som ägs av en annan klubb men inte har de ekonomiska resurserna för att betala övergångssumman kan en tredje part gå in och stå för en del av övergångssumman mot att denna tredje part garanteras en andel av en framtida övergångssumma som erhålls för denne spelare. Klubben och tredje

³² Lindholm, 2016, s.137.

³³ Project TPO, 2013, s.11.

³⁴The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, 2013, s. 64.

³⁵ Informationen och terminologin i kapitel 3.1.1. hämtad ur Project TPO, 2013, s.13.

parten kommer överens om vilken procentandel av spelarens ekonomiska rättigheter som tillfaller den tredje parten. Detta är den vanligaste formen av TPO-avtal. I och med att klubben och den tredje parten delar framtida övergångssumma mellan sig förekommer det att klubbar förbinder sig att acceptera bud över ett visst belopp på spelaren beroende på villkoren i det specifika TPO-avtalet. Vanligtvis gäller avtalet hela spelarens kontraktperiod.

Recruitment TPO – Denna avtalsform är vanligast förekommande i Sydamerika och skiljer sig något från de två ovan nämnda formerna. Ett sådant avtal förekommer som namnet antyder när en klubb vill rekrytera en spelare som oftast är ung, inte professionell, och som inte tecknat något anställningsavtal med en professionell klubb än. Klubben erbjuder då en andel av spelarens ekonomiska rättigheter (och därmed en andel av en eventuell framtida övergångssumma erhållen för spelaren) till ett företag, en agent, en spelares släkting eller spelaren själv i utbyte mot att denna erhållande tredje part ser till att spelaren rekryteras till klubben när det är dags för spelaren att teckna professionellt kontrakt.

Vanligtvis överstiger den andel av spelarens ekonomiska rättigheter som tredje part anskaffar inte 50% under någon av de tre varianterna.

3.1.2 Varför tredjepartsägande?

För fotbollsklubbar är TPO-avtal en alternativ finansieringsmetod. Ställd inför ekonomiska problem kan en klubb undvika konkurs genom att sälja ekonomiska rättigheter till en tredje part. Detta argument har ökat i betydelse då många klubbar har haft problem med sina driftkostnader speciellt under finanskrisen.³⁶ TPO låter klubbar dela investeringsbördan med en annan part och är ett sätt att behålla eller värva spelare som klubben annars inte annars hade haft råd med. Inför valet mellan att sälja en spelare för en lägre summa just nu eller behålla spelaren för att i framtiden få en potentiellt högre summa kan TPO-avtalen hjälpa klubbarna att göra det senare och behålla spelaren.³⁷

För tredje part är ett TPO-avtal en investering gjord med vinstsyfte där risken är relativt låg. Detta befästs av att klausuler som garanterar en återbäring på investeringen eller klausuler som stadgar viss ränta, även när spelaren vars ekonomiska rättigheter anskaffats inte bytt

³⁶ Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014, s.10 st.1.

³⁷ Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014, s.10 st.2.

klubb innan dennes kontrakt löpt ut, blivit mer vanliga.³⁸ I sådana fall är det klubben som betalar den garanterade återbäringen eller räntan till den tredje parten. Det kan vara klausuler som stadgar att klubben vid utebliven övergångssumma tvingas att köpa den tredje partens andel för en bestämd summa, vanligtvis det ursprungliga investerade beloppet och en viss ränta. För det fall att spelaren säljs för en så pass låg övergångssumma att den tredje parten inte får tillbaka sin investering inkluderas ibland klausuler som tvingar klubben att betala mellanskillnaden till den tredje parten.³⁹ Ett TPO-avtal kan också innehålla tvingande köp- och säljrekvisit som, när de rekvisiten uppfylls, tvingar klubben att köpa eller sälja spelaren.⁴⁰ Samtliga dessa klausuler är till synes väldigt fördelaktiga för investerande tredje part.

Fotbollsklubbarna har en skiftande inställning till TPO. I framförallt Sydamerika är klubbar positivt inställda och de hävdar att TPO-avtal har varit nödvändiga för den professionella fotbollens existens i regionen då klubbarna i Sydamerika ofta inte är lika konkurrenskraftiga ekonomiskt som klubbar i Europa. Investeringar från tredje parter har gjort att klubbarna har kunnat erbjuda bättre löner som i sin tur gjort att de har kunnat övertyga spelare att stanna kvar istället för att lämna kontinenten för Europa och bättre ersättning.⁴¹ I kontrast till detta är fler parter i Europa positiva till ett förbud mot TPO-avtal. Vid en undersökning gjord 2012 bland 15 europeiska ligor var 40% av dem för ett förbud mot TPO.⁴² De europeiska klubbarna har större inkomstkällor än de sydamerikanska och de har mindre att förlora på att inte kunna få in kapital från tredje parter.⁴³

3.2 FIFA och regleringen av TPO-avtal

FIFA grundades 1904 i Paris och det är fotbollens världsorganisation med säte i Zürich, Schweiz.⁴⁴ FIFA står inte under någon stats eller parlaments reglering och är en global NGO.⁴⁵ I egenskap av NGO är FIFA dock skyldiga att följa det lands lag i vilket organisationen uppehåller sig, i detta fall Schweiz.⁴⁶ Schweiz är inte medlem i EU men landet

³⁸ Project TPO, 2013, s.12.

³⁹ Project TPO, 2013, s. 37.

⁴⁰ CAS 2004/A/701, *Sport Club Internacional*.

⁴¹ Lindholm, 2016, s.138.

⁴² Abatan, 2012, s. 31.

⁴³ Duarte (2014); Bird (2014); Borden (2015).

⁴⁴ Nationalencyklopedin, FIFA.

⁴⁵ Sugden och Tomlinsson 1998, s. 5.

⁴⁶ Karns och Mingst, 2004, s. 10 samt s. 216.

har genom att underteckna över 100 bilaterala avtal förbundet sig att efterleva principerna om de grundläggande friheterna som gäller för övriga medlemsstater i EU.⁴⁷

FIFA är strukturerat som en pyramid där FIFA är på toppen och fotbollsspelarna står i botten. Över spelarna står klubbarna som representeras av nationella fotbollsassociationer (i Sverige är det SvFF)⁴⁸ som i sin tur står under ett förbund som ansvarar för den kontinenten. De kontinentala förbunden står sedan direkt under FIFA.⁴⁹⁵⁰ Varje steg i pyramiden har ett visst område inom vilket de kan agera. Som exempel kan nämnas att de kontinentala förbunden anordnar tävlingar för de landslag och klubbar som finns inom deras kontinent (UEFA ansvarar för anordnandet av Europamästerskapet i fotboll och Champions League och i dessa tävlingar deltar endast fotbollsklubbar och landslag inom UEFA).⁵¹

FIFA:s statut utgör författningen för FIFA och därmed för världsfotbollen.⁵² Alla klubbar och nationella förbund som är medlemmar i FIFA är skyldiga att följa organisationens statut, direktiv och beslut samt beslut fattade utav domstolen CAS (Court of Arbitration for Sports).⁵³ CAS är den skiljedomstol som hanterar i stort sett alla överklaganden av slutgiltiga beslut som fattas av FIFA.⁵⁴ Idag består FIFA av 211 nationella förbund och samtliga måste lyda deras regler.⁵⁵ FIFA:s övergripande syften finns summerade i artikel två i FIFA:s statut och de ser ut som följer:

“The objectives of FIFA are:

- a) to improve the game of football constantly and promote it globally in the light of its unifying, educational, cultural and humanitarian values, particularly through youth and development programmes;*
- b) to organize its own international competitions;*

⁴⁷ Bahadir och Garcés de los Fayos, 2016.

⁴⁸ Om SvFF.

⁴⁹ All About FIFA, 2012, s. 8.

⁵⁰ De kontinentala förbunden består av AFC (Asien), CAF (Afrika), CONCACAF (Nord- och Centralamerika samt Karibien), CONMEBOL (Sydamerika), OFC (Oceanien) och UEFA (Europa).

⁵¹ All About FIFA, 2012, s. 7.

⁵² All About FIFA, 2012, s. 6.

⁵³ FIFA Statutes, April 2016 edition, art. 14.1.a.

⁵⁴ FIFA Statutes, April 2016 edition, art. 58.1. Se dock art. 58.3 för den kategori av beslut som är undantagna.

⁵⁵ FIFA Associations.

- c) *to draw up regulations and provisions governing the game of football and related matters and to ensure their enforcement;*
- d) *to control every type of association football by taking appropriate steps to prevent infringements of the Statutes, regulations or decisions of FIFA or of the Laws of the Game;*
- e) *to use its efforts to ensure that the game of football is available to and resourced for all who wish to participate, regardless of gender or age;*
- f) *to promote the development of women's football and the full participation of women at all levels of football governance; and*
- g) *to promote integrity, ethics and fair play with a view to preventing all methods or practices, such as corruption, doping or match manipulation, which might jeopardise the integrity of matches, competitions, players, officials and member associations or give rise to abuse of association football.”⁵⁶*

Baserat på FIFA:s syften och på artikel fem i statuten har FIFA skapat ett särskilt regelverk avseende spelares övergångar mellan klubbar, deras status och deras möjlighet att delta i organiserad fotboll.⁵⁷ Det regelverket heter RSTP (Regulations on the Status and Transfer of Players). Det är genom RSTP som FIFA nu har förbjudit TPO.

Historiskt sett har RSTP varit kontroversiell. Redan på 90-talet i det välkända Bosman-målet fastslog EU-domstolen att dåvarande reglering från FIFA kring spelarövergångar var ett hinder mot den EU-rättsliga fria rörligheten för tjänster.⁵⁸ Tredje parters inblandning i fotbollsvärlden började uppmärksammas än mer under 2000-talet. Diskussionen handlade till en början om ifall ett TPO-avtal stod i strid med det existerande förbudet för en spelare att vara registrerad för två klubbar samtidigt.⁵⁹ I flera skiljedomar fann CAS att varken de gällande FIFA-reglerna eller några generella principer som kunde appliceras till fotbollen förhindrade tredje part från att äga andelar av spelares ekonomiska rättigheter.⁶⁰ När fotbollsspelarna Carlos Tévez och Javier Mascherano flyttade till England 2006 i en affär där

⁵⁶ FIFA Statutes, April 2016 edition art. 2.

⁵⁷ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players s.4.

⁵⁸ C-415/93, Bosman, para 114.

⁵⁹ Lindholm, 2016, s. 139.

⁶⁰ CAS 2004/A/635, *RCD Espanyol*; CAS 2004/A/701, *Sport Club Internacional*; CAS 2007/O/1391, *Play International*.

tredje parter utövade inflytande blev debatten än hetare.⁶¹ FIFA valde att lägga till en ny regel i sitt regelverk RSTP 2008 för att åtgärda några av problemen som fanns med TPO, det var artikel 18bis och den löd:

“No club shall enter into a contract which enables any other party to that contract or any third party to acquire the ability to influence in employment and transfer-related matters its independence, its policies or the performance of its teams.”

Denna regel förbjöd inte TPO-avtal som avsåg spelare ekonomiska rättigheter och nämnde dem egentligen inte. Även efter denna artikels tillkomst kunde tredje parter förvärva andelar av fotbollsspelares framtida övergångssummor från klubbar. Dock förbjöd artikel 18bis sådana avtal som gav en tredje part *inflytande* över spelare eller över själva fotbollsklubben. Till exempel uteslöts den finska klubben Tampere United från alla internationella tävlingar sedan en aktör från Singapore som ägde vissa spelares rättigheter i klubben hade utövat ett sådant otillåtet inflytande som 18bis förbjuder.⁶²

Den 19 december 2014 presenterade dock FIFA en ny regel, 18ter, och den innebar ett totalt förbud mot TPO-avtal.⁶³ Artikel 18ter lyder:

“No club or player shall enter into an agreement with a third party whereby a third party is being entitled to participate, either in full or in part, in compensation payable in relation to the future transfer of a player from one club to another, or is being assigned any rights in relation to a future transfer or transfer compensation.”

Bestämmelsen trädde i kraft den första maj 2015. Alla existerande TPO-avtal som inte hade löpt ut då skulle registreras i FIFA:s TMS (Transfer Matching System, ett datasystem för spelarövergångar⁶⁴) innan den första maj 2015.⁶⁵ Både artiklarna 18bis och 18ter är bindande på nationell nivå och måste inkluderas i samtliga FIFA-associationers regelverk enligt artikel 3.1.a i RSTP. Brott mot artiklarna aktualiserar disciplinära åtgärder.⁶⁶

⁶¹ Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014, s. 3; Abatan, 2012, s.22.

⁶² Lombardi, Manfredi och Nappo, 2014, s. 36.

⁶³ FIFA Circular no. 1464.

⁶⁴ FIFA TMS, About.

⁶⁵ RSTP art. 18tris p.5.

⁶⁶ RSTP art. 18bis p.2; RSTP art. 18tris p.6.

4 FIFA:s regler i förhållande till EU-rätten

I detta kapitel behandlas både EU-rätten och FIFA:s regler samt deras betydelse för fotbollen inom EU. I detta kapitel kommer sedan att redogöras för de tre EU-rättsliga områden med vilka TPO-förbudet riskerar att vara oförenligt. Fri rörlighet för kapital enligt artikel 63 FEUF, konkurrensbegränsning enligt artikel 101 samt missbruk av dominerande ställning enligt artikel 102.

4.1 EU-rättens förhållande till fotboll

Nationella domstolar och myndigheter i medlemsländerna i EU bör beakta, och tillämpa EU-rätten. EU-domstolens praxis och tolkningar är bindande för nationella domare.⁶⁷ EU-rätten är med andra ord något som tillämpas i alla EU:s medlemsstater. Artikel 165 FEUF tar specifikt upp EU:s roll i förhållande till sport. Dess andra stycke lyder:

”Unionen ska bidra till att främja europeiska insatser på idrottsområdet och ska då beakta idrottens specifika karaktär, dess strukturer som bygger på frivilliga insatser samt dess sociala och pedagogiska funktion”

Denna artikel är abstrakt till sin utformning och generellt sett har artikel 165 en begränsad påverkan på EU:s legala makt över sport.⁶⁸ Att ta hänsyn till idrottsliga aspekter när EU:s organ utövar makt på andra områden (t.ex. skapar direktiv) är inte ett tvång utan de är fria att göra det om de så önskar. Därmed förändrar inte artikel 165 i FEUF EU-domstolens existerande jurisprudens eller Kommissionens beslutsfattande.⁶⁹ Det innebär att unionens intressen skyddas på samma sätt som tidigare när idrottsorganisationers regler och aktiviteter hindrar den interna marknaden och förskjuter konkurrens.⁷⁰

Tidigare har av EU-domstolen fastslagits att åtgärder som har att göra med idrott måste vara i linje med EU-rätten i den mån idrotten utgör *ekonomisk verksamhet* enligt EU-rättens mening.⁷¹ I en lång rad av fall har EU-domstolen varit tydlig med att professionell och semi-

⁶⁷ Bernitz, Heuman, Leijonhufvud, Seipel, Warnling-Nerep och Vogel, 2008, s. 69.

⁶⁸ The Lisbon Treaty and EU Sports Policy 2010, p.10.

⁶⁹ Ibid.

⁷⁰ Pijetlovic, 2015, s. 18.

⁷¹ Lindholm, 2016, s. 139.

professionell idrott generellt och fotboll i synnerhet är sådan *ekonomisk verksamhet*.⁷² Kommissionen har även uttryckligen fastslagit att ”the transfer of athletes in return for transfer fees” är en sådan *ekonomisk verksamhet*.⁷³ Därmed står det klart att den aktivitet (spelarövergångar) som FIFA:s TPO-förbud tar sikte på är sådan aktivitet som faller inom fördragets regleringsområde. Det återstår då att utreda om TPO-förbudet är förenligt med EU-rätten.

4.2 Fri rörlighet för kapital

I EU skall finnas en fri rörlighet för kapital och detta stadgas i artikel 63 FEUF. Den lyder:

1. *”Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel ska alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna.*
2. *Inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel ska alla restriktioner för betalningar mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredje land vara förbjudna.”*

Historiskt sett har den fria rörligheten för kapital fått minst utrymme.⁷⁴ Till en början ansåg EU-domstolen att liberalisering av kapitalrörelser var av mindre vikt och endast krävdes ”i den utsträckning det är nödvändigt för att säkerställa den gemensamma marknadens funktion” till skillnad från friheterna för personer, tjänster och varor.⁷⁵ Så såg det ut fram till att Europeiska unionens råd 1988 kom med direktiv 88/361. I det direktivet lades vikt vid att EU ska vara en marknad utan några gränser med fri rörlighet för kapital.⁷⁶ I *Casati* slog EU-domstolen fast att den fria rörligheten för kapital är en grundläggande förutsättning för att unionsmedborgarna på ett effektivt sätt ska kunna utöva andra grundläggande friheter.⁷⁷

Med anledning av att fri rörlighet för kapital har fått ett mindre utrymme historiskt sett är det inte helt tydligt om ett förbud mot TPO är ett hinder mot fri rörlighet för kapital. För att avgöra det måste tre frågor besvaras.⁷⁸ Till att börja med måste det klargöras om artikel 63 i

⁷² Mål 36/74, Walrave, p. 4; Mål 13/76, p. 12; Mål C-415/93, p. 73; Förenade målen C-51/96 och C-191/97, p. 41; Mål C-176/96, p. 32; Mål C-519/04 P, p. 22; Mål C-325/08, p. 27.

⁷³ Kommissionen, The EU and Sport, Annex I.

⁷⁴ Flynn, 2014, s. 444-447.

⁷⁵ Mål 203/80, *Casati*, p. 10.

⁷⁶ Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget.

⁷⁷ Mål 203/80, *Casati*, p. 8.

⁷⁸ Lindholm, 2016, s.140.

FEUF har direkt effekt (det innebär i detta fall om en privat aktör såsom en tredjepartsinvesterare, fotbollsspelare eller fotbollsklubb kan åberopa artikel 63 gentemot FIFA). Den andra frågan som måste besvaras är om tredjepartsinvesteringar och TPO-avtal omfattas av den fria rörligheten för kapital (i det här fallet om fotbollsspelares ekonomiska rättigheter är en investering som åtnjuter fri rörlighet i artikel 63:s mening). Den tredje frågan som måste besvaras är om ett förbud mot tredjepartsinvesteringar och TPO-avtal utgör ett hinder mot den fria rörligheten för kapital. Frågorna kommer i tur och ordning att besvaras i följande underkapitel.

4.2.1 Direkt effekt

Att en artikel eller rättighet har direkt effekt innebär att en fysisk eller juridisk person kan åberopa en EU-rättslig rättighet i en nationell domstol.⁷⁹ För att direkt effekt ska vara möjlig krävs att artikeln som åberopas är ovillkorlig och kan tillämpas självständigt, att formuleringen är tydlig och specificerad samt att en eventuell övergångsperiod har löpt ut.⁸⁰ Artikel 63 uppfyller de kriterierna. Direkt effekt delas in i två typfall, vertikal direkt effekt och horisontell direkt effekt.

Vertikal direkt effekt innebär att en rättighet kan åberopas i en nationell domstol gentemot *medlemsstaten* där åberoparen vill göra rättigheten gällande, det slogs fast 1963 i det ofta citerade fallet *van Gend en Loos* där nuvarande artikel 30 i FEUF erkändes direkt effekt.⁸¹ Det dröjde till 90-talet och fallet *Bordessa* innan artikel 63 och fri rörlighet för kapital erkändes vertikal direkt effekt. EU-domstolen fastslog då att unionsmedborgare kunde åberopa fri rörlighet för kapital och de rättigheter som följer i en nationell domstol.⁸²

Horisontell direkt effekt innebär att en unionsmedborgare kan åberopa en EU-rättslig rättighet gentemot ett *annat privat rättssubjekt* (istället för att det åberopas mot en medlemsstat) i en nationell domstol. Horisontell direkt effekt erkändes första gången i målet *Defrenne*.⁸³ Där handlade det om rätten till lika lön för män och kvinnor och talan var väckt av en anställd mot dennes arbetsgivare (ett privat bolag). Alltså utav ett privat rättssubjekt (en anställd) mot ett

⁷⁹ Bernitz och Kjellgren, 2014, s. 112.

⁸⁰ Bernitz och Kjellgren, 2014, s. 113.

⁸¹ Mål 26/62, Van Gend en Loos, s. 167.

⁸² Förenade målen C-358/93 och C-416/93, Bordessa, p. 32–35. Se även förenade målen C-163/94, C-165/94 och C-250/94, Sanz de Lera, p. 43.

⁸³ Mål 43/75, Defrenne, para 40.

annat (ett privat bolag) och inte mot en stat. EU-domstolen har sedan dess fastslagit att fri rörlighet för tjänster och personer har horisontell direkt effekt.⁸⁴ Även fri rörlighet för varor har fått viss horisontell direkt effekt erkänd.⁸⁵ Dock har domstolen inte ännu tagit ställning i frågan om fri rörlighet för kapital (artikel 63 FEUF) har horisontell direkt effekt.⁸⁶ I fråga om de fyra friheterna (fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital⁸⁷) är grundtanken att de ska behandlas likadant.⁸⁸

Att artikel 63 i FEUF har vertikal direkt effekt har redan avgjorts.⁸⁹ För TPO-avtalen är dock det relevanta ifall artikel 63 i FEUF även har horisontell direkt effekt. Även om frågan inte uttryckligen tagits upp och avgjorts förefaller det troligt att en privatperson kan åberopa artikel 63 och den fria rörligheten för kapital mot FIFA och andra förvaltningsorgan.⁹⁰ I målet *Walrave* uttalade EU-domstolen att idrottsförvaltningsorgan måste respektera den fria rörligheten för personer och tjänster då dessa organ utövar den faktiska kontrollen över sin specifika marknad:

”Avskaffandet mellan medlemsstaterna av hindren för fri rörlighet för personer och för friheten att tillhandahålla tjänster, vilket är grundläggande mål för gemenskapen och som anges i artikel 3 c i fördraget, skulle äventyras om avskaffandet av nationella hinder kunde neutraliseras genom hinder till följd av att privaträttsliga sammanslutningar eller organ utövar sin rättsliga autonomi.

Eftersom arbetsvillkoren i de olika medlemsstaterna för övrigt ibland regleras genom lagar och andra författningar och ibland genom avtal och andra rättshandlingar som ingås eller antas av privatpersoner, skulle en begränsning av de ifrågavarande förbuden till endast offentliga myndigheters åtgärder riskera att medföra ojämlikheter vid tillämpningen av förbuden.”⁹¹

⁸⁴ För exempel se mål C-415/93, *Bosman*, och mål C-438/05, *Viking*.

⁸⁵ Mål 171/11, *Fra.bo*.

⁸⁶ Robin-Olivier, 2012, s. 178–179; Barnard, 2013, s. 586; Flynn, 2014, s. 453.

⁸⁷ Lindholm, 2016, s. 140.

⁸⁸ Derlén och Lindholm, 2012, s. 707.

⁸⁹ Se förenade målen C-163/94, C-165/94 och C-250/94, *Sanz de Lera* samt mål C-57/95, para 20.

⁹⁰ Lindholm, 2016, s. 140.

⁹¹ Mål 36/74, *Walrave*, para 18-19. Domstolen lade vikt vid diskriminerande åtgärder. I senare avgöranden har EU-domstolen vidgat resonemanget till att även omfatta icke-diskriminerande hinder för fri rörlighet. Se t.ex. Mål C-415/93, *Bosman*, para 83-84; Mål C-341/05, *Laval*, para 98.

Det bör därför beaktas att FIFA har en unik position där man har väldigt stor makt att styra en fristående ekonomisk marknad. Det är en aktör vars beslut har stor ekonomisk påverkan på flera andra parter inom idrotten och utanför den. Ett FIFA-beslut kan också påverka handeln och den interna marknaden mellan medlemsstaterna i EU i FEUF:s mening.⁹² Om EU-domstolens argument i *Walrave* tillämpas på fallet FIFA och fri rörlighet för kapital kan en enkel slutsats dras. Den fria rörligheten för kapital skulle vara inbillad om artikel 63 inte kunde åberopas mot den aktör som ensam reglerade marknaden för att det inte var ett offentligt organ utan en privat aktör. Det har varit ett faktum som domstolen inte har accepterat när det kommer till de andra friheterna.⁹³ Därmed förefaller det troligt att artikel 63 och den fria rörligheten för kapital kan ha horisontell direkt effekt i detta fall och kan åberopas mot en privat aktör som FIFA.

4.2.2 Utgör TPO-avtal investeringar i FEUF:s bemärkelse?

Vad som är en kapitalrörelse definieras inte i artikel 63 FEUF. Artikeln stadgar endast att restriktioner för kapitalrörelser ska vara förbjudna. Vad som utgör en kapitalrörelse definieras istället i direktivets nomenklatur bilaga I. Där står att bl.a. ”alla de aktiviteter som fordras för kapitalrörelser: avtal om och genomförande av transaktioner och dithörande överföringar” inkluderas i begreppet kapitalrörelse oavsett om det är en fysisk eller juridisk person som agerat.⁹⁴ Nämnas bör att nomenklaturens definition inte är uttömmande. Det finns mycket som kan falla in under begreppet kapitalrörelse och nomenklaturens definition bör inte tolkas restriktivt.⁹⁵

Tredjepartsägande kvalificerar sig mest troligt som en s.k. direkt investering. Begreppet direkt investering är väldigt brett och definitionen lyder:

*”Investeringar av alla slag som görs av fysiska personer eller av handels- eller industriföretag eller finansiella företag och som har till syfte att upprätta varaktiga och direkta relationer mellan den person som tillhandahåller kapitalet och den företagare eller det företag som får tillgång till kapitalet för sin ekonomiska verksamhet. Detta begrepp skall således förstås i vidaste bemärkelse.”*⁹⁶

⁹² Pijetlovic, 2015, s. 9.

⁹³ Lindholm, 2016, s. 141.

⁹⁴ Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget, bilaga I.

⁹⁵ Mål C-222/97, p. 21; mål C-35/98, p. 27-28.

⁹⁶ Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget, bilaga I.

Ett alternativ är att förvärv av en fotbollsspelares ekonomiska rättigheter kan jämföras med förvärv av andra immateriella rättigheter såsom patent, varumärken och upphovsrättsskydd vilka också åtnjuter fri rörlighet enligt artikel 63.⁹⁷ Det förefaller väldigt troligt att förvärv av spelares ekonomiska rättigheter genom TPO-avtal därmed är en sådan investering som utgör en kapitalrörelse och därmed enligt artikel 63 FEUF åtnjuter fri rörlighet.⁹⁸

4.2.3 Totalt förbud som hinder mot fri rörlighet för kapital

Utgör ett totalt förbud mot TPO-avtal ett hinder mot den fria rörligheten av kapital? Hinder för fri rörlighet delas in i tre grupper: direkt diskriminerande, indirekt diskriminerande och icke-diskriminerande hinder. Diskriminering anses enligt EU-domstolens praxis föreligga när likadana regler tillämpas på olika situationer eller när olika regler tillämpas på likadana situationer.⁹⁹

Direkt diskriminerande hinder är sådana hinder som diskriminerar på grund av nationalitet. Utländska tjänster, varor, personer och utländskt kapital ska behandlas på samma sätt som inhemska motsvarigheter (med några få undantag där diskrimineringen kan rättfärdigas).¹⁰⁰ Indirekt diskriminerande hinder är sådana hinder som till sin utformning är neutrala men som ger upphov till olika utfall beroende på nationalitet.¹⁰¹ Icke-diskriminerande hinder är hinder som inte gör skillnad på nationalitet men likväl påverkar eller begränsar den fria rörligheten.¹⁰²

Ett absolut förbud är den uppenbaraste restriktionen mot fri rörlighet av kapital som finns.¹⁰³ FIFA:s absoluta förbud gör inte skillnad på investerares eller klubbars nationalitet och kvalificerar sig därmed som ett icke-diskriminerande hinder mot fri rörlighet för kapital. Slutsatsen efter att de tre frågorna har besvarats blir att en individ torde kunna åberopa den fria rörligheten för kapital mot FIFA:s förbud för tredjepartsinvesteringar.

⁹⁷ Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget, bilaga I.

⁹⁸ Lindholm, 2016, s. 141.

⁹⁹ Mål C-279/93, Schumacker, p. 30.

¹⁰⁰ Barnard, 2013, s. 17.

¹⁰¹ För exempel se mål C-367/98, p. 39-40 och 43-44

¹⁰² Mål C-367/98, p. 39-40 och 43-44

¹⁰³ Se mål C-478/98, para 27.

Det kan nämnas att idrottens särart i vissa fall har motiverat viss reglering och att vad som annars hade utgjort en restriktion mot fri rörlighet har ansetts motiverat i idrottsvärlden. Som exempel kan nämnas att en begränsning för antalet deltagare som får vara med i en tävling är motiverad på grund av idrottens särart.¹⁰⁴ Där var det emellertid en begränsning för friheten att tillhandahålla tjänster och inte kapital. Begränsningar av antalet deltagare ansågs dessutom vara ofrånkomlig vid organisation av idrottstävlingar. Andra regler som är begränsande men som ändå inte står i strid med EU-rätten på grund av idrottens särart är t.ex. regler om frister för spelarövergångar (transferfönster), regler om sammansättning av landslag och spelregler.¹⁰⁵ TPO-förbudet skiljer sig så väsentligt från sådana ofrånkomliga begränsningar till sin karaktär att det inte bör anses troligt att TPO-förbudet skulle vara en sådan begränsning för fri rörlighet som är tillåten på grund av idrottens särart.

4.2.4 Rättfärdigande av hinder för den fria rörligheten för kapital

Hinder för den fria rörligheten för kapital kan emellertid vara rättfärdigade och helt förenliga med EU-rätten. Detta förutsatt att det kvalificeras som ett undantag i artikel 65 FEUF.¹⁰⁶ Enligt artikel 65 är viss sorts skattelagstiftning som utgör en begränsning för fri rörlighet tillåten. Även ”åtgärder som är motiverade med hänsyn till allmän ordning eller allmän säkerhet” är tillåtna, även om de utgör ett hinder för den fria rörligheten för kapital. Dock får åtgärder inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning för den fria rörligheten.¹⁰⁷ Åtgärder som rättfärdigas enligt artikel 65 måste vara proportionerliga och får inte gå bortom vad som är nödvändigt.¹⁰⁸ Genom praxis har det utöver de ovan nämnda grunderna framkommit andra legitima rättfärdigande grunder, bl.a. allmän hälsa.¹⁰⁹ EU-domstolen godtar dock inte ekonomiska skäl som rättfärdigande grund.¹¹⁰

En rättfärdigandetalan från FIFA skulle med andra ord behöva presentera syften som inte är ekonomiska och som anses legitima av EU-domstolen för att kunna rättfärdiga detta hinder mot den fria rörligheten för kapital. Dessa skäl behöver även vara proportionerliga. I kapitel 5 kommer de syften som ligger till grund för FIFA:s TPO-förbud att analyseras och diskuteras för att se om de är legitima och proportionerliga.

¹⁰⁴ Förenade målen C-51/96 och C-191/97, Deliège, para 64.

¹⁰⁵ Kommissionen, COM/2007/0391, the White Paper on Sport, p. 4.1.

¹⁰⁶ Se även Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget, art. 4.

¹⁰⁷ Artikel 65 FEUF, p. 3.

¹⁰⁸ Mål C-367/98, para 49.

¹⁰⁹ Mål C-531/06, para 50-51.

¹¹⁰ Mål C-367/98, para 52.

4.3 Konkurrensreglerna

Fotbollsklubbar och möjligen även fotbollsspelare skulle kunna påstå att TPO-förbudet påverkar konkurrensen fotbollsklubbar emellan på spelarmarknaden eftersom att vissa klubbar på grund av TPO-förbudet har svårare att delta på den marknaden.¹¹¹

Konkurrenspåverkande åtgärder är förbjudna enligt artikel 101.1 FEUF. Missbruk av en dominerande ställning är förbjudet enligt artikel 102. Nedan kommer TPO-förbudet att analyseras mot rekvisiten för de två förbuden för att se om TPO-förbudet står i strid med något av förbuden.

4.3.1 Konkurrenspåverkande åtgärder

Konkurrenspåverkande åtgärder regleras i artikel 101 FEUF och dess första stycke lyder:

”Följande är oförenligt med den inre marknaden och förbjudet: alla avtal mellan företag, beslut av företagsammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen inom den inre marknaden”

Det första steget blir att identifiera vilken marknad det rör sig om i det här fallet och då krävs det att två specifika bedömningar görs. Först fastslås vilken den geografiska marknaden är sedan vilken produktmarknaden är, till sist kombineras de två för att fastställa den relevanta marknaden.¹¹² Den geografiska marknaden är enligt kommissionen:

”det område inom vilket de berörda företagen tillhandahåller de relevanta produkterna eller tjänsterna, inom vilken konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och som kan skiljas från angränsande geografiska områden framför allt på grund av väsentliga skillnader i konkurrensvillkoren.”¹¹³

¹¹¹ Kommissionen, The EU and Sport, p. 3.4. där regler avseende övergångar för idrottare anses vara mer benägna att stå i strid med artikel [101 FEUF] och/eller [102 FEUF].

¹¹² Kommissionen, 97/C 372/03, p. 9.

¹¹³ Kommissionen, 97/C 372/03, p.8.

Rimligtvis blir den geografiska marknaden för detta fall hela EU då TPO-förbudet gäller inom hela unionen (alla medlemsstater i EU är också medlemmar i FIFA via sina nationella fotbollsförbund).¹¹⁴

Den relevanta produktmarknaden omfattar alla varor eller tjänster som ”på grund av sina egenskaper, sitt pris och den tilltänkta användningen av konsumenterna betraktas som utbytbara.”¹¹⁵ Enligt den utbredda Stix-Hackl och Egger-klassifikationen kan den relevanta produktmarknaden för professionell idrott vara av tre typer.¹¹⁶ Först kommer *exploateringsmarknaden*. På den marknaden exploaterar klubbar och förbund sina prestationer och kommersiella rättigheter genom att till exempel sälja biljetter, sälja sändningsrättigheter och marknadsföring. Den marknaden föregås av *tävlingsmarknaden* där slutprodukten, idrottstävlingen, produceras gemensamt av klubbarna med spelarna som den viktigaste produktionsfaktorn (andra faktorer är t.ex. lagens tränare och fysioterapeuter). Den tredje marknaden, *tillgångsmarknaden* (som i det här fallet är spelarmarknaden), föregår både *tävlingsmarknaden* och *exploateringsmarknaden* och kommer därmed först i ledet. Den består av inköp och försäljning av spelare mellan klubbarna.¹¹⁷ Det är på denna sist nämnda marknad som FIFA:s förbud är infört och det är därmed tillgångsmarknaden där fotbollsklubbarna konkurrerar om spelarna (råmaterialet för att sedan kunna tillverka sin produkt – tävlingen) som är den relevanta produktmarknaden. Läggs produktmarknaden och den geografiska marknaden ihop nås då resultatet att den relevanta marknaden är spelarmarknaden inom EU.

Artikel 101.1 är tillämplig på företag och företagssammansammanslutningar. Det måste bedömas om artikeln är tillämplig på FIFA. Vad som är ett företag har stadgats i EU-domstolens rättspraxis och där har det definierats brett. Begreppet företag ”omfattar varje enhet som utövar ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och sättet för dess finansiering”.¹¹⁸ En ekonomisk verksamhet är all verksamhet som innefattar erbjudande av varor eller tjänster på marknaden.¹¹⁹ Att verksamheten inte går med vinst eller att den inte har ett ekonomiskt vinstsyfte har ingen betydelse.¹²⁰ Denna breda definition innebär att även

¹¹⁴ FIFA Associations, List of Member countries of the EU.

¹¹⁵ Kommissionen, 97/C 372/03, p.7.

¹¹⁶ Pijetlovic, 2015, s. 170.

¹¹⁷ Pijetlovic, 2015, s. 170.

¹¹⁸ Mål C-41/90, p. 21.

¹¹⁹ Mål 118/85, p. 7.

¹²⁰ Mål C-67/96, p. 79 och p. 85; Mål C-475/99, p. 19–21.

idrottsorgan kan anses vara företag.¹²¹ Idrottsorgan kan faktiskt anses vara både företag och företagsammanslutningar.¹²² I fallet FIFA har det redan fastslagits på 90-talet av kommissionen att organisationen utövar ekonomisk verksamhet, då vid försäljning av sändningsrättigheter bl.a.¹²³ FIFA utövar idag fortfarande sådan (och annan) ekonomisk verksamhet och därför kan det fastslås att de utgör ett företag och följaktligen att artikel 101 är tillämplig på FIFA.¹²⁴

Nästa fråga blir om detta TPO-förbud kan anses vara ett avtal, beslut eller ett samordnat förfarande som är förbjudet i artikel 101.1. Regler skapade av förvaltningsorgan inom idrotten kan utgöra sådana avtal eller beslut som är förbjudna enligt artikel 101 FEUF om de har som mål eller effekt att konkurrensen på den gemensamma marknaden begränsas eller snedvrids och påverkar handeln mellan medlemsstater.¹²⁵ Som nämnt ovan konkurrerar klubbarna på spelarmarknaden för att förvärva spelare och i sin tur kunna konkurrera på efterföljande marknader, tävlingsmarknaden och exploateringsmarknaden. Ett förbud mot TPO blir en begränsning för ekonomiskt svagare klubbar som ger dem sämre möjlighet att konkurrera på spelarmarknaden.¹²⁶

Även handeln medlemsstater emellan måste påverkas. Det behöver inte handla om att handel med varor eller tjänster bedrivs utan det är ett brett begrepp som innefattar all gränsöverskridande ekonomisk verksamhet.¹²⁷ I praxis har en väldigt bred definition uppstått, nämligen att om åtgärden ”direkt eller indirekt, faktiskt eller potentiellt kan inverka på handelsförhållandena mellan medlemsstater” skall ett avtal anses kunna påverka handeln mellan medlemsstater.¹²⁸ Kravet är uppenbarligen väldigt lågt och FIFA:s TPO-förbud påverkar samtliga medlemsstater i EU (och dessutom samtliga nuvarande kandidater och potentiella kandidater).¹²⁹ Samtliga dessa länders förbund är FIFA-medlemmar och de nationella förbunden och klubbarna måste rätta sig efter förbudet. Det ter sig rimligt att anta att åtgärden uppfyller kravet på att vara mellanstatlig samt att den åtminstone riskerar att påverka handeln. Den sammantagna bedömningen blir att FIFA är ett företag och att TPO-

¹²¹ Jones och Sufrin, 2004, s. 108–110.

¹²² Kommissionen, 92/521/EEC, p. 47; Mål T-193/02, Piau, p. 72.

¹²³ Kommissionen, 92/521/EEC, p. 47-49.

¹²⁴ All About FIFA, 2012, s. 22.

¹²⁵ Kommissionen, The EU and Sport, Annex I, p. 2.1.4.

¹²⁶ Lindholm, 2016, s. 142.

¹²⁷ Kommissionen, 2004/C 101/07, p. 19-20.

¹²⁸ Mål C-5/69, p. 5.

¹²⁹ FIFA Associations, List of Member countries of the EU.

förbudet är en åtgärd som har en konkurrenspåverkande effekt och som påverkar handeln mellan medlemsstater. Med andra ord verkar det troligt att TPO-förbudet är en konkurrenspåverkande åtgärd som är förbjuden enligt artikel 101.1.

4.3.2 Rättfärdigande av konkurrenspåverkande åtgärder

Det går att rättfärdiga åtgärder som utgör förbjuden konkurrenspåverkan. Efter målet *Meca-Medina* förefaller det tydligt att när en idrottslig regel utgör en förbjuden konkurrenspåverkande åtgärd enligt artikel 101.1 FEUF bör först *Wouters*-testet tillämpas för att se om den konkurrenspåverkande åtgärden kan rättfärdigas.¹³⁰ Testet innebär att åtgärden analyseras för att avgöra om den har ett legitimt syfte, om dess konkurrenspåverkan är en nödvändig följd av syftet och om åtgärden är proportionerlig. Eftersom att flera idrottsliga syften har accepterats som legitima (till exempel att skydda idrottsutövares hälsa och att skydda tävlingars integritet¹³¹) kommer bedömningen ofta att handla om proportionaliteten. I kapitel fem kommer syftena bakom TPO-förbudet att analyseras och diskuteras för att avgöra om de uppfyller kriterierna i *Wouters*-testet (att vara legitima och proportionerliga) och om TPO-förbudet således kan rättfärdigas.

Vid slutsatsen att en idrottslig åtgärd som utgör förbjuden konkurrenspåverkan enligt artikel 101.1 inte klarar av *Wouters*-testet kan rättfärdigande sökas i artikel 101.3.¹³² Kriterierna för rättfärdigande som är uppställda i artikel 101.3 är att åtgärden:

”bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande, samtidigt som konsumenterna tillförsäkras en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås och som inte

- a) ålägger de berörda företagen begränsningar som inte är nödvändiga för att uppnå dessa mål,*
- b) ger dessa företag möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av varorna i fråga.”*

¹³⁰ Vermeersch, 2007, s. 252.

¹³¹ Mål C-519/04 P, *Meca-Medina*, p. 43-45.

¹³² Vermeersch, 2007, s. 252.

Dessa villkor är kumulativa och uppräknings i artikel 101.3 är uttömmande.¹³³ Enligt det första kriteriet måste den begränsande åtgärden bidra till att förbättra produktionen eller distributionen av varor, analogt även tjänster eller främja tekniska eller ekonomiska framsteg och av EU-domstolens praxis följer att endast objektiva fördelar kan beaktas.¹³⁴ Syftet med det första villkoret är att identifiera effektivitetsvinster, vilka objektiva fördelar avtalet medför och vilken ekonomisk betydelse sådana vinster har. Påståenden om effektivitetsvinster måste underbyggas och kopplingen mellan vinsterna och avtalet måste påvisas. Orsakssambandet måste vara direkt.¹³⁵ Att försöka rättfärdiga TPO-förbudet med en sådan motivering förefaller väldigt långsökt med tanke på att FIFA:s motivering hittills inte fokuserat på sådana aspekter.¹³⁶ Om inte det första kriteriet kan uppfyllas förfaller möjligheten att rättfärdiga åtgärden via 101.3. Det innebär att FIFA:s förbud av EU-domstolen troligtvis skulle bedömas vara en sådan konkurrenspåverkande åtgärd som avses i artikel 101.1 FEUF, som för det fall den inte kan rättfärdigas genom *Wouters*-testet inte heller kan rättfärdigas enligt 101.3 och som i så fall bör ogiltigförklaras enligt 101.2.

4.3.3 Missbruk av dominerande ställning

Artikel 102 FEUF reglerar missbruk av dominerande ställning och dess första stycke lyder:

”Ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning på den inre marknaden eller inom en väsentlig del av denna är, i den mån det kan påverka handeln mellan medlemsstater, oförenligt med den inre marknaden och förbjudet”

Som framgår av artikeltexten avser den särskilt företag som har en dominerande ställning redan och som missbrukar denna. Huruvida ett företag innehar en dominerande ställning på en marknad är en bedömningsfråga där enskilda faktorer i sig inte nödvändigtvis innebär att företaget innehar dominerande ställning, men som i kombination får den innebörden.¹³⁷ Det kan vara svårt att avgöra hur stor marknadsandel som innebär att ett företag innehar en dominerande ställning.¹³⁸

¹³³ Kommissionen, 2004/C 101/08, p. 42.

¹³⁴ Kommissionen, 2004/C 101/08, p. 48-49.

¹³⁵ Kommissionen, 2004/C 101/08, p. 50-53.

¹³⁶ De talar istället om att skydda fotbollens integritet och spelarna. <http://www.fifa.com/about-fifa/news/y=2014/m=9/news=executive-committee-says-stop-to-third-party-ownership-of-players-econ-2444471.html>.

¹³⁷ Mål 85/76, p. 39.

¹³⁸ Jones och Sufrin, 2014, s. 298.

På samma sätt som vid bedömningen av konkurrenspåverkande åtgärder enligt artikel 101 måste inledningsvis den relevanta marknaden identifieras eftersom att bedömningen av dominant ställning görs för just den relevanta marknaden i det aktuella fallet.¹³⁹ Den relevanta marknaden är, som fastslogs i kapitel 4.3.1, spelarmarknaden inom EU. Följaktligen blir frågan om FIFA kan anses inneha en dominerande ställning på den marknaden. Begreppet är inte definierat i fördraget så innebörden har skapats i praxis.

I praxis är fallet *Piau* av intresse. I det fallet bedömde domstolen FIFA:s regler för spelaragenter ur konkurrenssynpunkt. Frågan avsåg om regler skapade av FIFA som var tvungna att efterlevas för att få agera som spelaragent var för restriktiva och begränsade tillgången till marknaden för tillhandahållande av agenttjänster. Domstolen behandlade frågan om FIFA innehade vad som kallades ”en kollektiv dominerande ställning”. Domstolen ansåg att tre kumulativa rekvisit skulle vara uppfyllda för att kunna anse att en aktör innehade en ”kollektiv dominerande ställning”. Rekvisiten löd:

*”För det första skall varje medlem i det dominerande oligopolet kunna få kännedom om de övriga medlemmarnas agerande för att kunna kontrollera huruvida de antar samma strategi. För det andra måste den tysta samordningen varaktigt kunna bestå, det vill säga det måste finnas ett incitament för att inte frångå den gemensamma handlingslinjen på marknaden. För det tredje skall de faktiska och potentiella konkurrenternas samt konsumenternas förutsedda reaktion inte motverka den gemensamma strategins förväntade verkningar”.*¹⁴⁰

Domstolen konstaterade att det till följd av FIFA:s struktur och tvingande regler är så att de nationella organen samt de klubbar som hör till dem varaktigt har förenats vad gäller deras agerande genom att de godtagit reglerna och inte kan bortse från dem på grund av risken för sanktionsåtgärder och att det därmed föreligger en kollektiv dominerande ställning.¹⁴¹

Domstolen förtydligade även att det inte spelar någon roll för bedömningen av dominerande ställning att FIFA:s agerande enbart skett i egenskap av normgivande organ som har getts behörighet av sina medlemmar och att FIFA självt inte är en aktör eller köpare på marknaden. Det ansågs:

¹³⁹ Mål 6/72, p. 32.

¹⁴⁰ Mål T-193/02, *Piau*, p. 111.

¹⁴¹ Mål T-193/02, *Piau*, p. 114.

”konstlat att hävda att FIFA, som har behörighet, såsom den kommit till uttryck, att leda fotbollen som idrottsaktivitet och därmed sammanbundna verksamheter, såsom i detta fall spelaragenternas verksamhet, inte har en kollektiv dominerande ställning på marknaden för spelaragenternas tjänster med motiveringen att FIFA inte är en aktör på nämnda marknad.”¹⁴²

Det förefaller väldigt rimligt att anse att FIFA även i förestående fall med samma motivering som i *Piau* kan anses inneha en kollektiv dominerande ställning på spelarmarknaden inom EU då FIFA:s struktur är likadan nu som den var då.

Då återstår frågan om denna dominerande ställning missbrukas. En aktör i en dominerande ställning har ett ansvar för att dennes agerande på marknaden inte påverkar konkurrensen negativt.¹⁴³ Missbrukskriteriet är objektivet och avsikten bakom en dominerande aktörs agerande är inte avgörande vid bedömningen.¹⁴⁴ Artikel 102 FEUF listar vissa situationer som kan utgöra ett missbruk av en dominerande ställning men artikeln är inte uttömmande, även ageranden som inte tas upp i art. 102 kan utgöra ett missbruk av dominerande ställning.¹⁴⁵ Bland olika typer av missbruk förefaller TPO-förbudet falla in under kategorin *utestängande missbruk*. Termen syftar på ageranden vid dominerande ställning som har effekten att konkurrenter begränsas från marknaden.¹⁴⁶ I *Piau* ansågs FIFA:s reglemente för spelaragenter inte utgöra ett missbruk av den dominerande ställningen då de begränsningar som hade införts inte var sådana av kvantitativ karaktär som skulle kunna skada konkurrensen utan istället av kvalitativ karaktär och motiverade.¹⁴⁷ TPO-förbudet skiljer sig på den punkten avsevärt från *Piau* då effekten av TPO-förbudet är att alla nuvarande och potentiella investerare som inte är medlemmar i FIFA utesluts helt från att investera i fotbollsspelare.¹⁴⁸ TPO-förbudet passar istället in väldigt väl i definitionen av missbruk som presenterades i *Hoffmann- La Roche*:

”Missbruksbegreppet är ett objektivet begrepp. Det omfattar sådana beteenden av ett företag med dominerande ställning som kan påverka strukturen hos en marknad där konkurrensen

¹⁴² Mål T-193/02, *Piau*, p. 115-116.

¹⁴³ Ex. Mål C-52/09, p. 24.

¹⁴⁴ Jones och Sufrin, 2014, s. 376.

¹⁴⁵ Mål T-201/04, *Microsoft*, p. 860-861.

¹⁴⁶ Jones och Sufrin, 2014, s. 283.

¹⁴⁷ Mål T-193/02, *Piau*, p. 117.

¹⁴⁸ Lindholm, 2016, s. 142.

redan är försvagad just till följd av det ifrågavarande företagens existens och som, genom att andra metoder används än sådana som räknas till normal konkurrens om varor och tjänster på grundval av de ekonomiska aktörernas transaktioner, medför att hinder läggs i vägen för att den på marknaden ännu existerande konkurrensen upprätthålls eller utvecklas.”¹⁴⁹

Missbrukskriteriet verkar därmed vara uppfyllt i detta fall. FIFA:s dominerande ställning på spelarmarknaden är redan bekräftad och TPO-förbudet kan föga troligt anses vara en metod som räknas till normal konkurrens medan det definitivt lägger hinder i vägen för att konkurrens upprätthålls och utvecklas. Därför förefaller FIFA missbruka sin dominerande ställning på spelarmarknaden i EU i strid med artikel 102 FEUF.

5 Syftena bakom TPO-förbudet

Mot bakgrund av det som presenterats ovan är det tydligt att det finns viss problematik kring TPO-förbudets förenlighet med EU-rätten. Dock kan åtgärder som begränsar den fria rörligheten för kapital i artikel 63 FEUF eller som utgör otillåten konkurrenspåverkan enligt artikel 101.1 rättfärdigas. Det relevanta för ett rättfärdigande i båda fallen är om åtgärden motiveras av ett legitimt syfte och i så fall om den är proportionerlig. I detta kapitel kommer syftena bakom TPO-förbudet att analyseras och diskuteras. Varje syftes legitimitet kommer att bedömas och om syftet är legitimt kommer sedan en proportionalitetsbedömning att göras enligt kriterierna i trestegstestet.¹⁵⁰ Det innebär att TPO-förbudets lämplighet, nödvändighet och proportionalitet kommer att bedömas utifrån det angivna syftet.

Det hela försvåras av att FIFA inte uttryckligen har presenterat varför de infört TPO-förbudet. Dock har det från FIFA och andra stora aktörer inom fotbollen i andra sammanhang framkommit sex huvudargument för ett TPO-förbud.¹⁵¹

5.1 Moralargumentet

Moralargumentet handlar om att det är omoraliskt att en tredje part äger andelar av fotbollsspelares ekonomiska rättigheter. Till exempel har Richard Scudamore, chief executive i Premier League (högsta fotbollsdivisionen i England), jämfört det med kontraktbundet

¹⁴⁹ Mål 85/76, Hoffmann-La Roche, p. 91.

¹⁵⁰ Se kapitel 2.1.

¹⁵¹ Lindholm, 2016, s. 143.

slaveri.¹⁵² UEFA:s dåvarande president Michel Platini hade en liknande åsikt och kallade det för en sorts slaveri samt menade att det är skamligt att se hur en spelares arm ägs av en person, hans ena ben av en fond och hans fot av en tredje person.¹⁵³ Den internationella representationsorganisationen för alla professionella fotbollsspelare FIFPro¹⁵⁴ har också i ett pressmeddelande klargjort att de anser att TPO-avtal utgör modernt slaveri.¹⁵⁵ FIFPro:s ordförande har sagt att det är löjligt att äga 50 procent av en spelare och att det dessutom är helt galet ur ett moraliskt perspektiv.¹⁵⁶

Det är tydligt att flera parter anser TPO vara omoraliskt och ofta gör analogier mellan slaveri och TPO. Jämförelsen är dock inte särskilt träffsäker. TPO hänför sig till ägandet av spelarens ekonomiska rättigheter och inte till spelaren själv till skillnad från en slav som utgör ägarens egendom.¹⁵⁷ Utöver att det är en jämförelse som inte är träffsäker så bedriver klubbar också slaveriverksamhet enligt denna logik då de äger spelare och det framkommer inte varför en ägare (en klubb) är att föredra framför flera ägare (TPO).

Skulle detta moraliska syfte anses vara ett legitimt syfte i EU-domstolen så är TPO-förbudet både lämpligt, nödvändigt och proportionerligt då ett totalt förbud blir det enda sättet att verkligen uppfylla syftet att förbjuda detta ”moderna slaveri”.

5.2 Argumentet om tredje parts inflytande över spelare och klubb

Ett av de argument som fått stort utrymme i debatten är att TPO ger tredjepartsinvesterare inflytande över fotbollsklubbarna de sluter avtal med eller över spelarna som avtalen avser. Enligt argumentet har tredje part som investerat i flera klubbar både motiv och möjlighet att påverka klubbarna och spelarna.¹⁵⁸

Detta argument kan bemötas på lite olika sätt. Först och främst bör sägas att det är oklart i vilken grad tredjepartsinvesterare faktiskt utövar inflytande över spelare och klubbar.¹⁵⁹ I det avseendet är transparens väldigt viktigt för att kunna bedöma detta. Enligt Geey och Reck är

¹⁵² Conn, 2014.

¹⁵³ BBC News, 2015.

¹⁵⁴ About FIFPro.

¹⁵⁵ FIFPro versus third party ownership, 2014.

¹⁵⁶ Borden, 2015.

¹⁵⁷ Nationalencyklopedin, Slav.

¹⁵⁸ The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, 2013. s. 64-66.

¹⁵⁹ Lindholm, 2016, s. 144.

transparens ett rekvisit för att kunna säkerställa en rättvis tävling och de föreslog 2011 en offentlig lista med existerande TPO-förhållanden för att skapa transparens på marknaden och motverka intressekonflikter.¹⁶⁰ FIFA förefaller hålla med om att förespråka transparens kring TPO då de vid införandet av artikel 18ter som förbjöd alla TPO-avtal även tvingade parter att registrera existerande TPO-förhållanden i deras transferdatasystem TMS.¹⁶¹

Syftet att förhindra utomstående parts påverkan och därmed behålla idrottens integritet får anses vara ett legitimt skäl vid tillämpning av EU-rätt.¹⁶² CAS uttryckte i fallet *AEK Athens* att hinder för parter att vara majoritetsägare i flera klubbar samtidigt tjänade två syften, nämligen att förhindra intressekonflikten som är inneboende i gemensamt ägda klubbar som deltar i samma tävling samt att försäkra en genuin tävling med oförutsägbart resultat samt att dessa syften var legitima enligt EU-rätten.¹⁶³

Det kan dock ifrågasättas om TPO-förbudet är en lämplig åtgärd för att bekämpa tredje parts inflytande. Trots detta totala förbud mot TPO så är det möjligt för tredje parter att ha ekonomiska intressen i en spelares framtida inkomstbringande, till exempel agenter och kreditgivare (speciellt i fall där den senare hjälpt klubben att finansiera spelaren).¹⁶⁴ Det förefaller rimligt att problematiken kring tredje parts inflytande kan lösas genom mindre ingripande åtgärder än ett totalt förbud mot TPO.¹⁶⁵ Andrews och McDonald menar att TPO (korrekt reglerad) kan utgöra en värdefull inkomstkälla för en klubb utan att förringa klubbens möjligheter att styra över sin egna och sina spelares framtid.¹⁶⁶ Det bör även nämnas att avtal som möjliggör tredje parts inflytande i klubben (avseende anställda, transferfrågor, policyfrågor eller lagets prestation) redan var förbjudna enligt artikel 18bis i RSTP innan TPO-förbudet.

Slutsatsen blir att det här syftet är bekräftat legitimt. Dock är lämpligheten av TPO-förbudet för att uppnå detta syfte inte styrkt. Om TPO-förbudet skulle bevisas vara lämpligt för detta syfte så är TPO-förbudet ändå inte nödvändigt då syftet kan uppnås genom mindre ingripande åtgärder.

¹⁶⁰ Geey och Reck, 2011, s.10.

¹⁶¹ RSTP art. 18teris p.5.

¹⁶² Mål C-519/04, p. 43.

¹⁶³ CAS 98/200, AEK Athens, p. 113.

¹⁶⁴ Harris, 2014.

¹⁶⁵ Lindholm, 2016, s. 144.

¹⁶⁶ Andrews och McDonald, 2012.

5.3 Argumentet om att pengar försvinner ur fotbollen

TPO innebär per definition att organ som inte är fotbollsklubbar får en del av transfersummorna som betalas för spelares övergångar mellan klubbar. De pengarna går i de fallen till den tredje part som äger motsvarande andel av de ekonomiska rättigheterna. Mindre pengar når klubben än om den hade ägt samtliga ekonomiska rättigheter och fått hela transfersumman själv. Detta leder till, enligt argumentet, att pengar försvinner ur fotbollen. FIFPro menar exempelvis att en av anledningarna till att de motsätter sig TPO är att det suger betydande mängder pengar ut ur fotbollen.¹⁶⁷ TPO-förbudet används i detta hänseende för att se till att det monetära värde som produceras på spelarutvecklingsmarknaden stannar bland klubbarna som är medlemmar i FIFA. Detta är känt inom EU-rätten som ett rent ekonomiskt syfte som generellt sett inte accepteras som skäl för att rättfärdiga restriktioner.¹⁶⁸

En variant på detta argument är att klubbar måste erhålla dessa pengar för att finansiera talangscouting och utveckling. EU-domstolen accepterade sådana argument i fallen *Bernard* och *Bosman*, där uttalades att:

”möjligheten att få övergångs-, utvecklings- eller utbildningsersättning verkligen uppmuntrar fotbollsföreningarna att söka efter talanger och utbilda unga spelare”.¹⁶⁹

Det är viktigt att belysa att även TPO kan bidra till talangutveckling. Det kan vara en inkomstkälla för klubbar som inte har råd med talangutveckling utan pengarna från TPO och även tredje parter själva kan bedriva talangscouting och talangutveckling.¹⁷⁰ Det senare görs ofta genom att plantskolor finansieras av tredje parter och klubbar som är intresserade av spelarna som tränar där kan värva dem men den tredje parten behåller då vanligtvis en andel av de ekonomiska rättigheterna.

Att FIFA ska få stänga ute tredje parter genom TPO-förbudet för att ensamma ha monopol på talangutveckling, då tredje parter bevisligen också kan bedriva sådan verksamhet, är således

¹⁶⁷ FIFPro versus third party ownership, 2014.

¹⁶⁸ C-325/85 p. 34; C-398/95, p. 25.

¹⁶⁹ C-415/93, *Bosman*, p108. Se även C-325/08, *Bernard*, p. 41.

¹⁷⁰ Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014, s. 10.

också ett rent ekonomiskt syfte som inte anses legitimt inom EU-rätten. På grund av att syftet inte anses legitimt görs ingen proportionalitetsbedömning.

5.4 Argumentet om ekonomisk stabilitet och jämnt spelfält

Enligt argumentet om ekonomisk stabilitet och jämnt spelfält påstås det att TPO låter klubbar förvärva spelare som dom inte ”egentligen” har råd med och det anses vara ett problem. Gianni Infantino (dåvarande UEFA General Secretary, idag FIFA President¹⁷¹) menar att problemet med TPO är att det är en kortsiktig, destruktiv lösning på en klubbs ekonomiska problem.¹⁷² FIFPro menar att TPO tvingar in klubbar i ett ekonomiskt beroende och att det är ett utnyttjande av fotbollen.¹⁷³ TPO påstås även vara något som förstör förutsättningarna för ett jämnt spelfält klubbarna emellan.¹⁷⁴ TPO-förbudet, menar man, krävs för att skapa jämvikt mellan klubbarna.

Det finns förvisso en viss kausalitet mellan ekonomiska muskler och en klubbs idrottsliga framgång i fotboll.¹⁷⁵ Mot den bakgrunden är det troligt att en klubb med ekonomiskt stöd ifrån en tredje part troligtvis kommer att prestera bättre än en klubb med en likadan ekonomisk situation som står utan stöd ifrån en tredje part. Emellertid är verkligheten inte sådan att klubbar har liknande ekonomiska situationer eller likadana villkor.¹⁷⁶ TPO förekommer främst i Sydamerika för att klubbarna i Sydamerika har sämre ekonomiska förutsättningar när det kommer till att behålla en trupp jämfört med klubbarna i Europa.¹⁷⁷ Därför går det att argumentera för att TPO faktiskt skapar ett jämlikare spelfält mellan klubbarna i Sydamerika som i huvudsak använder sig av TPO och klubbarna i Europa som generellt sett har bättre ekonomiska situationer och inte använder sig av TPO.

Syftet att skapa ett jämnt spelfält för fotbollsklubbar är oprövat i EU-domstolen och dess legitimitet är därmed svår att bedöma. Åtgärden verkar emellertid inte vara lämplig för detta syfte då det inte stämmer att ett jämnt spelfält uppnås genom att förbjuda TPO.

¹⁷¹ UEFA.Org – ”Gianni Infantino elected FIFA President”.

¹⁷² Conn, 2014.

¹⁷³ FIFPro versus third party ownership, 2014.

¹⁷⁴ Abatan, 2012, s. 30.

¹⁷⁵ Hall, Szymanski och Zimbalist, 2002. Se även *The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players*, 2013, s. 246.

¹⁷⁶ Lindholm, 2016, s. 146.

¹⁷⁷ Project TPO, 2013, s. 33; *The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players*, 2013, s. 4.

Den andra aspekten av argumentet är att klubbar som använder sig av TPO ibland utnyttjas genom avtal som är väldigt ensidiga till tredje parts fördel. Ofta genom att klubben får ta risken vid en förlust på en spelare och den tredje parten garanteras en återbäring på sin investering.¹⁷⁸ Det blir en ojämnt fördelad risk där klubben kan anses förlora ekonomisk stabilitet, men det motiverar inte ett förbud mot alla existerande TPO-avtal. Istället vore det mindre inskränkande och mer proportionerliga alternativet att reglera vilka sorters villkor som får förekomma i TPO-avtal. På det sättet skulle ensidiga klausuler kunna förbjudas, såsom klausuler om garanterad återbäring till investerande tredje part. Om inte bara en del av vinsten hamnade hos tredje part utan även en del av risken så skulle TPO-avtal vara en åtgärd för att sprida ut risker, något som leder till mindre spekulation runt klubbarna.

Syftet att skydda idrottens integritet har erkänts som legitimt av EU-domstolen.¹⁷⁹ Att förbjuda TPO för att undvika ensidiga avtal är förvisso en lämplig åtgärd eftersom att samtliga TPO-avtal försvinner, ensidiga eller ej. TPO-förbudet är dock inte nödvändig för att uppnå det syftet då en mindre ingripande åtgärd skulle kunna fylla samma funktion, t.ex. skulle de ensidiga klausulerna kunna förbjudas.

5.5 Argumentet om ökad spelaromsättning

För en fotbollsklubb är en spelare både ett sätt att uppnå framgång i tävlingar men också en potentiell inkomstkälla om denna utvecklas.¹⁸⁰ För en tredje part som investerar pengar är en fotbollsspelare först och främst en investering som realiserar när spelaren flyttar från en klubb till en annan.¹⁸¹ Till följd av att tredje part tjänar pengar när spelare byter klubb så fokuserar detta argument på att ökad inblandning från tredje part leder till fler transfers och en högre omsättning av spelare.¹⁸²

Att införa ett TPO-förbud med motiveringen att spelaromsättningen ska sänkas är svårförenligt med EU-rätten. Fri rörlighet för personer mellan medlemsstater är ett av huvudsyftena med EU.¹⁸³ Att förbjuda TPO för att FIFA vill att färre spelare ska röra sig

¹⁷⁸ Project TPO, 2013, s. 16.

¹⁷⁹ Mål C-519/04, p. 43.

¹⁸⁰ Carmichael och Thomas, 1993. s. 1468.

¹⁸¹ Se kap. 3.1.

¹⁸² Andrews och McDonald, 2012. s. 16.

¹⁸³ Se art. 20-21 och art. 45 FEUF.

mellan klubbar och länder förefaller därför vara svårt. Vägledning kan finnas i fallet *Murphy* där EU-domstolen uttalade att:

*”ett avtal som syftar till att återupprätta avskärmningar av nationella marknader motverkar fördragets mål att integrera dessa marknader genom upprättandet av den inre marknaden. Avtal som syftar till att avskärma de nationella marknaderna vid de nationella gränserna eller som försvårar integrationen av de nationella marknaderna ska således i princip anses utgöra avtal som har till syfte att begränsa konkurrensen i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF”.*¹⁸⁴

Detta fall rörde inte TPO utan sändningsrättigheter för den engelska ligan Premier League. Fallet illustrerar dock EU-domstolens ovillighet att acceptera åtgärder som syftar till att begränsa den inre marknaden. Det tyder på att syftet inte skulle anses vara legitimt.

Att ett TPO-förbud sänker spelaromsättningen är heller inte helt klart, flera faktorer påverkar en klubbs beslut att delta i transfers av spelare.¹⁸⁵ En klubb torde till och med vara mindre benägen att sälja en spelare då en spelares ekonomiska rättigheter delvis ägs av en tredje part och klubben inte får behålla hela ersättningen jämfört med de fall där klubben äger samtliga rättigheter och får behålla hela summan.¹⁸⁶

Skulle klubben och tredje parten ha en klausul om att klubben måste ersätta tredje parten med någon sorts återbäring vid utebliven transfer är situationen en annan.¹⁸⁷ I ett sådant fall där klausuler om garanterad återbäring förekommer är det själva klausulen som pressar klubben att få en god ersättning för spelaren och inte själva TPO-förhållandet.

Slutsatsen blir att syftet mest troligt inte är legitimt. Skulle syftet vara legitimt så är TPO-förbudet ändå inte lämpligt för att uppnå detta syfte på grund av att det inte är styrkt att all inblandning ifrån tredje part ökar spelaromsättning.

¹⁸⁴ Förenade målen C-403/08 och 429/08, *Murphy*, p. 139.

¹⁸⁵ Goddard, 2006, s. 455–456.

¹⁸⁶ Lindholm, 2016, s. 147.

¹⁸⁷ Se kap 3.1.2. andra stycket om återbäringsklausuler.

5.6 Argumentet om en harmoniserad transfermarknad

Förutom FIFA:s bindande regler har varje land fritt kunnat reglera TPO och detta har lett till en situation där TPO är förbjudet i vissa länder men inte i andra. Om en spelare vars ekonomiska rättigheter delvis ägs av en tredje part ska värvas av en klubb från ett land där TPO är förbjudet så måste alla ekonomiska rättigheter förvärvas, inklusive tredje parters andelar och detta skapar komplikationer.¹⁸⁸ Utöver komplikationerna vid transfers så kan konkurrensen påverkas då olika länder har olika regler och vissa klubbar har tillgång till tredjepartsfinansiärer medan andra klubbar inte får använda sådana ekonomiska medel.¹⁸⁹ Därför bör, enligt detta argument, FIFA harmonisera transfermarknaden för att säkerställa en välfungerande sådan. Problemet med detta argument är att klubbar, som nämnt ovan, även under rådande TPO-förbud har väldigt olika finansiella möjligheter och förutsättningar. Dessutom skulle en lättare tvingande reglering ifrån FIFA på TPO-området ha samma harmoniserande effekt som TPO-förbudet påstås få fast utan att påverka konkurrensen eller den fria rörligheten för kapital.¹⁹⁰

Legitimiteten är oprövad för syftet att skapa en enhetlig transfermarknad. Mot bakgrund av ovan anförda förefaller det tveksamt om TPO-förbudet är en lämplig åtgärd för att skapa en harmoniserad marknad då klubbar även under TPO-förbudet har väldigt olika finansiella situationer. Om åtgärden skulle anses lämplig så är den i vart fall inte nödvändig då samma harmoniserande effekt skulle kunna uppnås med en mindre inskränkande reglering än ett totalt förbud.

6 Diskussion

Nu har FIFA, TPO och TPO-förbudet med dess syften presenterats. TPO-förbudets förenlighet med EU-rätten har analyserats, och det verkar onekligen oförenlig med EU-rätten så som det är utformat i nuläget. Att ett totalt förbud mot TPO-avtal riskerade att stå i strid med EU-rätten var något som belystes redan innan förbudet.¹⁹¹

Det finns dock en möjlighet att rättfärdiga en åtgärd som står i strid med den fria rörligheten för kapital i artikel 63 genom artikel 65 eller som utgör en konkurrenspåverkande åtgärd

¹⁸⁸ McCauley, 2014.

¹⁸⁹ Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014, s. 9.

¹⁹⁰ Lindholm, 2016, s. 147.

¹⁹¹ The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, 2013, s. 91-92.

enligt artikel 101.1 genom *Wouters*-testet. Detta förutsatt att den motiveras av ett enligt EU-domstolen godtagbart syfte och att den är proportionerlig. De syften som motiverar TPO-förbudet har analyserats och proportionaliteten har bedömts. Slutsatsen blir att det inte förefaller troligt att förbudet kan rättfärdigas. Framförallt är TPO-förbudet mycket mer inskränkande och långtgående än vad det behöver vara för att uppfylla flera av de syften som ansetts motivera det.

Med grund i min analys av syftena som ligger bakom TPO-förbudet kommer jag därför nu att diskutera och föreslå en alternativ reglering som skulle vara mindre inskränkande och mer försvarbar inför EU-domstolen. En reglering som utgår från de syften som FIFA önskat uppnå men som inte innebär ett totalt förbud mot TPO.

Till att börja med anser jag att TPO-avtal skall tillåtas och regleras. En reglering skulle leda till att det skapas en harmoniserad marknad. Professor Johan Lindholm menar att en mindre inskränkande, tvingande, reglering, lika väl som ett totalt TPO-förbud, skulle harmonisera marknaden.¹⁹²

Ett av syftena som föranleder TPO-förbudet är att FIFA önskar stävja tredje parts *inflytande* över klubbar och spelare.¹⁹³ Detta är dock redan förbjudet i FIFA:s statut art. 18bis. Jag anser att det redan existerande förbudet är tillräckligt men att vissa åtgärder skulle stärka förbudets effekt.

Införande av maximala ägandekvoter är något som skulle minska tredje parters möjlighet att utöva *inflytande* över klubbar och spelare.¹⁹⁴ Detta kan ske på många olika sätt. En maxgräns för maximalt ägda andel i en spelare, för antalet spelare en tredje part kan äga andelar i hos en enskild klubb, antalet investerare som tillåts per klubb och antalet spelare per klubb som kan vara inblandade i TPO-avtal är alla åtgärder som skulle minska risken för att en tredje part kan utöva *inflytande* över både spelare och klubbar.

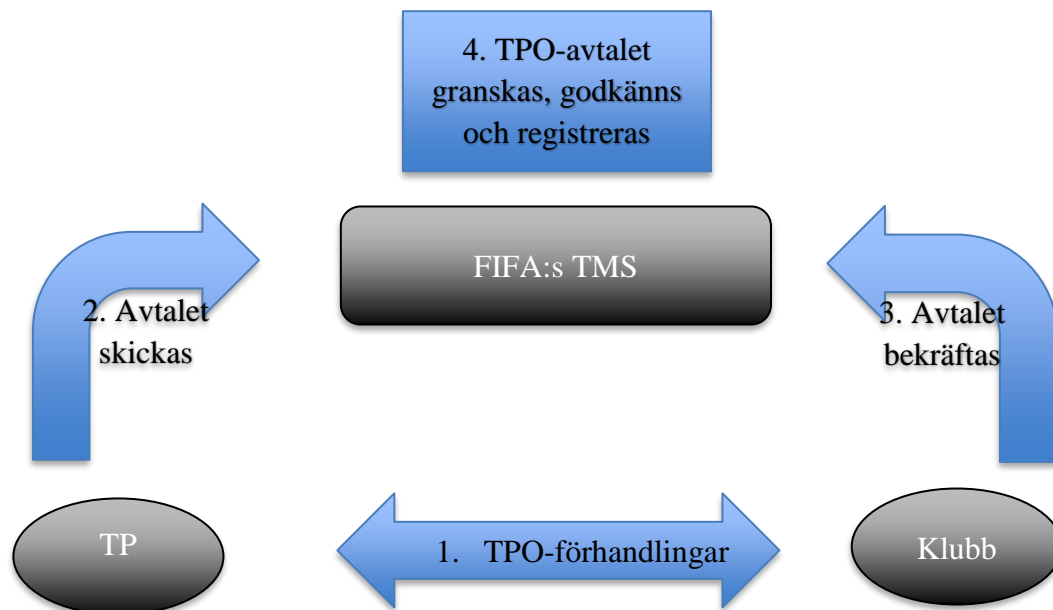
¹⁹² Se kap 5.6.

¹⁹³ Se kap. 5.2. för en redogörelse av argumentet

¹⁹⁴ Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014, s. 12.

Utöver de ovan nämnda åtgärderna anser jag likt Reck och Geey, att det som krävs för att kunna säkerställa efterlevnad av artikel 18bis är transparens på marknaden.¹⁹⁵ Här existerar enligt mig redan ett väldigt lämpligt verktyg för att förverkliga transparens på marknaden, FIFA:s transferdatasystem TMS. Redan idag krävs att alla internationella transfers av professionella spelare registreras i TMS.¹⁹⁶ Systemet är skapat för att skapa transparens kring transfers och transaktioner för spelare.¹⁹⁷ Sedan 2015 finns även existerande TPO-avtal, som ingicks innan TPO-förbudet trädde i kraft, registrerade i TMS. Mot bakgrund av syftet med TMS och det faktum att TMS redan används vid varje internationell spelarövergång vore enligt mig det enklaste att nyttja TMS för att skapa transparens även kring TPO, det skulle vara helt i linje med syftet för TMS och det är även den temporära lösningen FIFA valt för de TPO-avtal som ännu inte löpt ut (de avtalen har registrerats i TMS). Jag föreslår att varje TPO-avtal vid ingående skall skickas till TMS, granskas utav FIFA, godkännas och slutligen registreras för att vara giltigt. FIFA skulle via TMS då skapa ett register över existerande TPO-avtal där total transparens uppnås.

Händelseförloppet vid ingående av ett TPO-avtal skulle förenklat fortlöpa enligt modellen nedan.



¹⁹⁵ Se not 159.

¹⁹⁶ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players, Annexe 3, art. 1, p. 5.

¹⁹⁷ Ibid. art. 1, p. 1.

Vid varje transfer av spelare skulle den köpande klubben kunna se i TMS om den spelare som transfern avser är föremål för ett TPO-avtal och kunna agera därefter.

Jag föreslår också att en ny instans för överklaganden som enbart hanterar TPO- och TMS-frågor införs där en oberoende panel kan pröva lämpligheten av avtalsvillkor på parternas begäran och där parter kan överklaga avtal som inte godkänts för registrering i TMS. Detta för att inte överbelasta CAS med TPO-avtalsrelaterade överklaganden, vilka troligtvis lär öka om TPO-avtal tillåts och registreras, och därmed skapa en lång hanteringstid. FIFA:s disciplinkommitté skulle fortsatt kunna hantera regelbrott, det är den som har makt att införa sanktioner på klubbar eller förbund vid brott mot TMS-reglerna idag.¹⁹⁸

Mitt nästa förslag bottnar i syftet att skapa en ekonomisk stabilitet för klubbar istället för att klubbar skall utnyttjas av ensidiga avtal skrivna till tredje parts fördel.¹⁹⁹ Enligt mig finns även här lösningen på problemet i en reglering som skapar transparens. Istället för att klubbar i utsatt ekonomisk situation accepterar villkor som är väldigt ensidiga till tredje parts fördel så skulle FIFA kunna reglera vilken sorts klausuler som är godtagbara. Även här anser jag att detta skall kontrolleras genom att kräva en registrering av TPO-avtal i TMS. FIFA skulle då via TMS kunna tillhandahålla standardavtal eller mallar för olika sorters TPO-avtal med legitima standardiserade klausuler och villkor. Genom TMS skulle FIFA kunna underkänna TPO-avtal som strider mot deras regler, däribland sådana TPO-avtal som ger tredje part inflytande över klubbar. FIFA skulle då kunna granska de klausuler som förekommer, underkänna oönskade sådana och styra utvecklingen åt önskat håll. Ensidiga klausuler (t.ex. klausuler som innebär garanterad återbäring för investerande tredje part) skulle systematiskt underkännas vid ansökan om registrering av via TMS och FIFA skulle på det sättet kunna motverka ensidiga avtal och utnyttjandet av fotbollsklubbar i finansiellt utsatta situationer.

Sammanfattningsvis anser jag att FIFA kan uppnå flera av sina syften genom en mindre inskränkande reglering av TPO än ett totalt TPO-förbud. En sådan reglering skulle ha bättre förutsättningar för att vara förenlig med EU-rätten och den bör genomdrivas med hjälp av ett utvidgat användande av TMS. Genom att kräva registrering i TMS skulle den transparens skapas som krävs för att säkerställa att jämlika förhållanden råder klubbar och tredje parter emellan samt att tredje parter inte utövar inflytande över klubb eller spelare. Genom TMS

¹⁹⁸ FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players, Annexe 3, art. 9, p. 2.

¹⁹⁹ Se kap 5.4 och 5.5.

skulle FIFA kunna reglera marknaden effektivt och förslaget är väldigt pragmatiskt då datasystemet redan existerar. Jag anser att FIFA har verktyget för att förverkliga en fungerande reglering av TPO och verktyget är datasystemet TMS. Avslutningsvis tycker jag att det totala förbudet av TPO inte är lämpligt då TPO fyller en viktig funktion på marknaden och korrekt reglerad anser jag att TPO kan fortsätta att göra det.

Käll- och litteraturförteckning

EU-rättslig dokumentation

Rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget.

Kommissionen, 92/521/EEC, Commission Decision of 27 October 1992, relating to a proceeding under Article 85 of the EEC Treaty, 1992.

Kommissionen, 97/C 372/03, Kommissionens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i gemenskapens konkurrenslagstiftning.

Kommissionen, 2004/C 101/07, Riktlinjer om begreppet påverkan på handeln i artiklarna 81 och 82 i fördraget, 2004

Kommissionen, 2004/C 101/08, Riktlinjer för tillämpningen av artikel 81.3 i fördraget, 2004.

Kommissionen, COM/2007/0391, the White Paper on Sport, 2007.

Kommissionen, the EU and Sport: Background and Context – Accompanying document to the White Paper on Sport, 2007.

Rättspraxis

Avgöranden från CAS

CAS 98/200, AEK Athens

CAS 2004/A/635, RCD Espanyol.

CAS 2004/A/701, Sport Club Internacional.

CAS 2007/O/1391, Play International.

Avgöranden från Tribunalen

Mål T-193/02, Piau mot kommissionen.

Mål T-201/04, Microsoft mot kommissionen.

Avgöranden från EU-domstolen

Mål 26/62 NV Algemene Transport- en Expeditie Onderneming van Gend en Loos mot Nederländska skatteförvaltningen.

Mål 5/69, Franz Völk mot S.P.R.L. Ets. J. Vervaecke.

Mål 6/72, Europemballage Corporation och Continental Can Company Inc. mot Europeiska gemenskapernas commission.

Mål 36/74, Walrave mot Association Union cycliste internationale.

Mål 43/75, Gabrielle Defrenne mot Société anonyme belge de navigation aérienne Sabena.

Mål 13/76, Donà mot Mantero.

Mål 85/76, Hoffman-La Roche & Co. AG mot Kommissionen.

Mål 203/80, Brottmål mot Guerrino Casati.

Mål 118/85, Kommissionen mot Italien.

Mål 325/85 Bond van Adverteerders mot Nederländerna.

Förenade målen 31/86 och 35/86, LAISA mot Europeiska rådet.

Mål C-41/90, Klaus Höfner et Fritz Elser mot Macrotron GmbH.

Mål C-279/93, Finanzamt Köln-Altstadt och Roland Schumacker angående tolkningen av artikel 48 i EEG-fördraget.

Förenade målen C-358/93 och C-416/93, Brottmål mot Aldo Bordessa et Vicente Marí Mellado et Concepción Barbero Maestre.

Mål C-415/93, Union royale belge des sociétés de football association m.fl. mot Bosman m.fl., REG 1995, I-4921.

Mål C-157/94, Kommissionen mot Nederländerna.

Förenade målen C-163/94, C-165/94 och C-250/94, Brottmål mot Lucas Emilio Sanz de Lera, Raimundo Díaz Jiménez och Figen Kapanoglu.

Mål C-57/95, Republiken Frankrike mot Kommissionen.

Mål C-398/95, Syndesmos ton en Elladi Touristikon kai Taxidiotikon Grafeion mot Ergasias.

Förenade målen C-51/96 och C-191/97, Deliège mot Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL m.fl.

Mål C-67/96, Albany International BV mot Stichting Bedrijfspensioenfonds Textielindustrie.

Mål C-176/96, Lehtonen mot Fédération royale belge des sociétés de basket-ball ASBL (FRBSB)

Mål C-222/97, Manfred Trummer och Peter Mayer angående tolkningen av artikel 73b i EG-fördraget.

Mål C-35/98 Staatssecretaris van Financiën och B.G.M. Verkooijen angående tolkningen av rådets direktiv 88/361/EEG av den 24 juni 1988 för genomförandet av artikel 67 i fördraget samt artiklarna 6 och 52 i EG-fördraget.

Mål C-367/98, Kommissionen mot Portugal.

Mål C-478/98, Kommissionen mot Belgien.

Mål C-475/99, Firma Ambulanz Glöckner mot Landkreis Südwestpfalz.

Mål C-519/04 P, Meca-Medina och Majcen mot kommissionen.

Mål C-341/05, Laval un Partneri Ltd mot Svenska Byggnadsarbetarförbundet.

Mål C-438/05, International Transport Workers' Federation, Finnish Seamen's Union mot Viking Line ABP, OÜ Viking Line Eesti.

Mål C-531/06, Kommissionen mot Italien.

Mål C-101/08, Audiolux SA m.fl. mot Groupe Bruxelles Lambert SA (GBL) m.fl., Bertelsmann AG m.fl.

Mål C-325/08, Olympique Lyonnais mot Olivier Bernard och Newcastle FC.

Förenade målen C-403/08 och 429/08, Football Association Premier League Ltd m.fl. mot QC Leisure m.fl. och Karen Murphy mot Media Protection Services Ltd.

Mål C-52/09, Konkurrensverket mot TeliaSonera Sverige AB.

Mål C-171/11, Fra.bo SpA mot Deutsche Vereinigung des Gas- und Wasserfaches eV (DVGW) Technisch-Wissenschaftlicher Verein.

Litteratur

Abatan, Ezéchiél, An Overview of Third Party Ownership in European Professional Football, i *Sports Law Bulletin*, no. 10, 2012.

Andrews, Karish och McDonald, Iain, Prohibition on third-party ownership: analysis, i *World Sports Law Report*, vol. 10, upplaga 12, December 2012.

Bahadir, Aydan och Garcés de los Fayos, Fernando, *Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), Schweiz och Norden*, 2016, Europaparlamentets officiella webbplats [http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/sv/FTU_6.5.3.pdf], Hämtad 2016-11-25.

Barnard, Catherine, *The Substantive Law of the EU: The four freedoms*, Fjärde upplagan, Oxford University Press, 2013.

Bernitz, Ulf, Heuman, Lars, Leijonhufvud, Madeleine, Seipel, Peter, Warnling-Nerep, Wiweka och Vogel, Hans-Heinrich, *Finna Rätt*, Tionde upplagan, Norstedts Juridik, 2008.

Bernitz, Ulf och Kjellgren, Anders, *Europarättens grunder*, Femte upplagan, Norstedts Juridik, 2014.

Besson, Roger, Poli, Raffaele och Ravenel Loïc, *Transfer fees: monetary flows in European football*, CIES Football Observatory Monthly Report no. 17, September 2016.

Bird, Liviu, FIFA's third-party ownership has major implications in S. America, i *Sports Illustrated*, 2014-10-29.

Borden, Sam, A contentious source of income is set to dry up, i *N.Y. Times*, 2015-01-01.

Carmichael, Fiona och Thomas, Dennis, Bargaining in the Transfer Market: Theory and Evidence, i *Applied Economics*, December 1993.

Conn, David, Why the Premier League banned 'third-party ownership' of players, i *The Guardian*, 2014-01-30.

Derlén, Mattias och Lindholm, Johan, Fra.bo, en viktig bit i pusslet om de grundläggande friheternas horisontella verkan, i *Europarättslig tidskrift*, Volym 15, 2012.

Duarte, Fernando, Fifa's third-party ownership ban: is it good or bad news for Brazil?, i *The Guardian*, 2014-10-21.

Flynn Leo, Free movement of capital, i *European Union Law* av Barnard, Catherine och Peers, Steve, Oxford University Press, 2014.

Geey, Daniel och Reck, Ariel, Third-party ownership & UEFA's FFPR: a Premier League handicap, i *Sport & EU Review*, Vol. 3, Nr. 2, December 2011.

Goddard, John, The economics of soccer, i *Handbook on the Economics of Sport*, av Andreff, Wladimir och Szymanski, Stefan, Edward Elgar Publishing Limited, 2006.

Hall, Stephen, Szymanski, Stefan och Zimbalist, Andrew, Testing Causality Between Team Performance and Payroll, i *Journal of Sports Economics*, Vol. 3, Nr. 2, Maj 2002.

Harbo, Tor-Inge, The Function of the Proportionality Principle in EU Law, i *European Law Journal* s.158-185, Volym 16, Mars 2010.

Harris, Wes, Has Third Party Ownership Found a Back Door into Premier League?, i *Business of Soccer*, Maj 2014.

Hettne, Jörgen och Otken Eriksson, Ida, *EU-rättslig metod: teori och genomslag i svensk rättstillämpning*, Andra upplagan, Norstedts juridik, 2011.

Jones, Alison och Sufrin, Brenda, *EU Competition Law: text, cases and materials*, Femte upplagan, Oxford University Press, 2014.

Karns, Margaret och Mingst, Karen, *International Organizations – the Politics and Processes of Global Governance*, Lynne Rienner Publishers, 2004.

Koopmans, Thijmen, The Theory of Interpretation and the Court of Justice, i *Judicial review in European Union law* av O'Keefe, David och Bavasso, Antonio, Kluwer Law International, 2000.

Lindholm, Johan, Can I please have a slice of Ronaldo? The legality of FIFA's ban on third-party ownership under European union law, i *The International Sports Law Journal*, Vol. 15 nr 3-4, Springer, 2016.

Lombardi, Rosa, Manfredi, Simone, Nappo, Fabio, Third Party Ownership in the field of professional football: a critical perspective, i *Business Systems Review*, vol. 3 2014.

McCauley, Kevin, FIFA third-party ownership ban goes into effect May 1, i *SB Nation*, Dec 19, 2014. [<http://www.sbnation.com/soccer/2014/12/19/7422127/fifa-third-party-ownership-ban-start-date>] Hämtad 2016-12-07.

Pijetlovic, Katarina, *EU Sports Law and Breakaway Leagues in Football*, ASSER, 2015.

Reichel, Jane, EU-rättslig metod, i *Juridisk metodlära* av Korling, Fredric och Zamboni, Mauro, Studentlitteratur, 2014.

Robin-Olivier, Sophie, Bargaining in the shadow of free movement of capital, i *European Review of Contract Law*, Volym 8, 2012.

Sugden, Johan och Tomlinsson, Alan, *FIFA and the Contest of World Football: Who Rules the Peoples' Game?*, Cambridge Polity Press, 1998.

Tridimas, Takis, *The General Principles of EU Law*, Andra upplagan, Oxford University Press, 2006.

Vermeersch, An, All's Fair in Sport and Competition? The Application of EC Competition Rules to Sport, i *Journal of Contemporary European Research*, Volym 3, 2007.

Övriga källor

All About FIFA, 2012.

[http://resources.fifa.com/mm/document/fifafacts/organisation/02/13/11/06/03072013allaboutfifa_neutral.pdf] Hämtad 2016-10-19.

About FIFPro [<https://www.fifpro.org/en/about-fifpro/about-fifpro>] Hämtad 2016-11-28.

BBC News, *Third-party ownership called 'a type of slavery' by Michel Platini*, 2015-03-16. [<http://www.bbc.com/sport/football/31905811>] Hämtad 2016-11-28.

FIFA Associations [<http://fifa.com/associations>] Hämtad 2016-11-15.

FIFA circular no. 1464 (2014) Regulations on the Status and Transfer of Players – Third-Party Ownership of Players Economic Rights ("TPO")

[http://www.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/49/57/42/tpocircular1464_en_neutral.pdf] Hämtad 2016-11-21.

FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players, 05.16.

[http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/administration/02/70/95/52/regulationsonthestatusandtransferofplayersjune2016_e_neutral.pdf] Hämtad 2016-11-25.

FIFA Statutes, April 2016 edition.

[http://resources.fifa.com/mm/document/affederation/generic/02/78/29/07/fifastatutsweben_neutral.pdf] Hämtad 2016-11-23.

FIFA TMS, About. [<https://www.fifatms.com/about-us/>] Hämtad 2016-12-23.

FIFPro versus third party ownership [<https://www.fifpro.org/news/fifpro-versus-third-party-ownership/en/>] Hämtad 2016-11-28.

List of Member countries of the EU [https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_en] Hämtad 2016-11-23.

Nationalencyklopedin, FIFA. [www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/fifa] Hämtad 2016-10-19.

Nationalencyklopedin, Slav. [<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/slav>] Hämtad 2016-11-28.

Nationalencyklopedin, Transfer. [[www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/transfer-\(sport\)](http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lang/transfer-(sport))] Hämtad 2016-10-13.

Project TPO, KPMG, 2013.

[<http://www.ecaeurope.com/Research/External%20Studies%20and%20Reports/KPMG%20TPO%20Report.pdf>] Hämtad 2016-11-25.

Om SvFF [<http://fogis.se/om-svff/>] Hämtad 2016-12-12.

Research on third-party ownership of players' economic rights (part II) – Executive Summary, 2014.

[https://www.futbalsfz.sk/fileadmin/user_upload/Legislativa/Medzinarodne_institucie/20140512_Third-party_Ownership_of_Players_Economic_Rights_02.pdf] Hämtad 2016-10-14.

The Economic and Legal Aspects of Transfers of Players, CDES, 2013.

[<http://ec.europa.eu/sport/library/documents/cons-study-transfers-final-rpt.pdf>] Hämtad 2016-11-25.

The Lisbon Treaty and EU Sports Policy, 2010.

[[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2010/438607/IPOL-CULT_ET\(2010\)438607_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2010/438607/IPOL-CULT_ET(2010)438607_EN.pdf)] Hämtad 2016-11-23.

UEFA.Org – ”Gianni Infantino elected FIFA President. [<http://www.uefa.org/about-uefa/news/newsid=2337045.html>] Hämtad 2016-12-05.